

2025 Podzim Autumn

Magazín

Leo Express

CZ

TÉMA

**Bez peněz
do historie nelez!**

DESTINACE

**Kam na výlet
mezi Bratislavou
a Komárnem**

EN

TOPIC

**Money
Makes History**

DESTINATION

**Sights between
Bratislava and
Komárno**

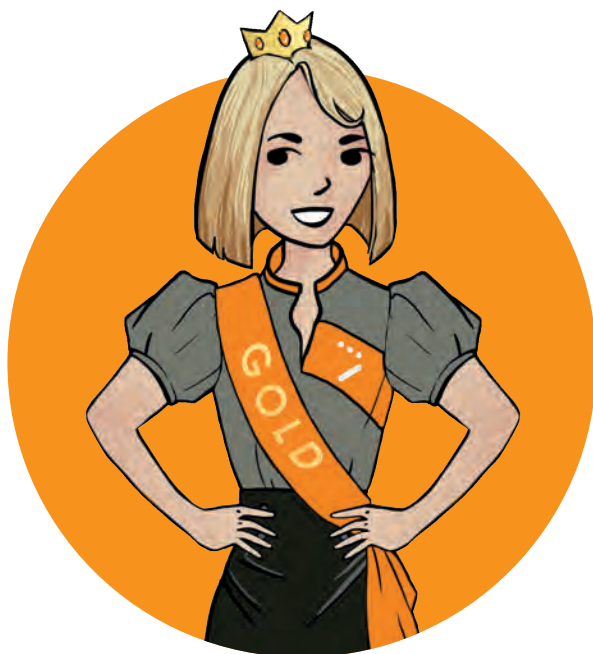
CESTOVNÍ POJIŠTĚNÍ OD ČPP

SPLŇTE SI SVÉ SNY, KAMKOLI JEDETE.
BEZ STAROSTÍ.

**SLEVA 10 %
PŘI SJEDNÁNÍ
ONLINE!**

Milí cestující,

CZ **P**eníze hýbou světem, proto jsme jim věnovali podzimní číslo našeho palubního magazínu.

Nabídneme vám devatero pohledů do dějin peněz od prvních mincí až po bezhotovostní platby nebo představu, jak by mohla vypadat jejich budoucnost v podobě kryptoměn. V článku o bankovních loupežích zase zjistíte, že historická realita má k romantice stříbrného plátna a robinhoodovským hrdinům hodně daleko.

Pokud se chystáte vyrazit na výlet, zveme vás na naši slovenskou regionální trasu mezi Bratislavou a Komárnem, která nabízí spoustu rozmanitých zážitků. Můžete zde navštívit barokní pevnost, Malý Jeruzalém nebo si odpočinout v termálních lázních. V předvánočním čase vás vezmeme i na cestu po světových adventních tradicích. Možná vás překvapí, že v některých zemích schovávají děti do bot mrkev nebo se oblékají do bílých rouch a korun se svíčkami.

Nakonec pro vás máme inspirativní rozhovor s naším strojevodoucím Petrem, kterého můžete potkat na našich dálkových linkách. Petr je ukázkovým příkladem toho, jak si díky cílevědomému postoji může každý splnit nejen své profesní sny.

Přejeme vám příjemnou cestu a cestovatelské zážitky k nezaplacení •

Vaše Lea

Dear passengers,

EN **m**oney keeps the world going round, and that is why we have dedicated

our autumn issue to it. We will explore the history of money from different angles, from the first coins to contactless online payments. We will also hypothesise about the future of money and discuss cryptocurrencies. An article about bank robberies will confront the romantic Robin-Hood notions of the silver screen with the harsh reality.

If you are planning to travel, we will invite you on a fascinating journey from Bratislava to Komárno, where you can visit a Baroque fort, a town called Little Jerusalem, or relax in thermal spas. To prepare for the quickly approaching Christmas, we will explore advent traditions in different countries, like hiding carrots in shoes, or parading through towns in white gowns with candles on headdresses.

You can also draw inspiration from the interview with our long-distance train driver Petr, who is a perfect example of how determination and diligence can make your professional dreams come true.

We wish you a pleasant journey and exciting travel experience •

Your Lea

DESTINACE | DESTINATION

- 10 Kam na výlet mezi Bratislavou a Komárnem
Sights between Bratislava and Komárno

TÉMA | TOPIC

- 16 Bez peněz do historie nelez!
Money Makes History

TÉMA | TOPIC

- 24 Bezva finta pokaždé jinak
Hold-Up Revisited

TÉMA | TOPIC

- 30 Kryptoměny: peníze budoucnosti,
nebo nejistá investice?
Cryptocurrency: Money of the Future
or Precarious Investment?

TÉMA | TOPIC

- 40 Když peníze ztratí hodnotu
When Money Loses Value

PŘEDSTAVUJEME | INTRODUCTION

- 58 Petr Maláč: Vždy jsem si šel za svým snem
I Have Always Followed my Dream

INSPIRACE | INSPIRATION

- 64 Adventní tradice ze světa: mrkev
v botách i zloději klobás
Advent Traditions: Carrot in Shoes
and Sausage Thief

CZ Bezpečná tiskovina

Obálka Magazínu Leo Express je ošetřena anti-mikrobiálním lakem, který z něj dělá bezpečnou tiskovinu. Časopis si tak mohou bezpečně prohlédnout všichni cestující, aniž by se stal přenašečem bakterií, plísni nebo virů.

EN Safe printout

The cover of this magazine is treated with anti-microbial coating, which makes it a safe printout. In this way, all passengers can look safely through it without the magazine becoming a carrier of bacteria, fungi and viruses.

Magazín Leo Express**Pro Leo Express vydává | Published for Leo Express by:**

COT group s.r.o.
Garden Eleven
Kubánské nám. 1391/11
100 00 Praha 10 – Vršovice
IČO: 25098853

Redakční rada | Editorial board:

Eva Frindtová, Emil Sedlařík,
Lea Macíková, Petr Manuel Ulrych

Texty | Texts:

Jakub Jukl, Bibiana Munková,
Petr Manuel Ulrych

Překlad | Translation:

Kateřina Šebková

Korektury | Proofreading:

Táňa Holasová

Foto | Photos:

Není-li uvedeno jinak,
jsou fotografie z Shutterstock.com |
Shutterstock.com – unless others
copyrights.

Foto na titulní straně | Cover photo:

Shutterstock.com

Grafická úprava a sazba |**Graphic Layout and Composition:**

Eva Zilvarová

Produkce | Production:

Julie Válková

Tisk | Print: Triangl, a.s.**Inzerce | Advertisements:**

COT group s.r.o.
Tel.: +420 735 177 676
E-mail: inzerce@cot.cz
Vydavatel neručí za obsah inzerátů. |
The publisher carries no legal
responsibility for the content of
any advertisements appearing
in this magazine.

Registrace Ministerstva kultury České republiky | Registration of the Ministry of Culture of the Czech Republic:
MK ČR E 20950

Vychází 4× ročně |
Published 4 times a year

Místo vydávání | Place of publication:

Praha | Prague

Vydání | Publication:

září – prosinec 2025
September – December 2025

Uzávěrka příštího vydání |**Copy Date of the Next Issue:**

30. 10. 2025 | 30 October 2025

JESENÍKY

Júúúúú

Načerpej energii **magické přírody** Jeseníků

SKUPINA ČEZ
GENERALNÍ PARTNER

kilpi.
TESTED BY NORTH

Olomoucký kraj

Moravskoslezský kraj

Pardubický kraj

www.jeseniky.cz

TEXT: -red-

FOTO: Prague Sounds,
Shutterstock.com, Tovarej

TIPY TIPS

6

TIPY

2

PRAHA
PRAGUE

FESTIVAL PRAGUE SOUNDS 2025

Letošní 29. ročník festivalu bude ve znamení fascinujících ženských hlasů z celého světa, velkých osobností elektronické, soudobé hudby i jazzu. V Praze vystoupí držitelky řady Grammy – mexická písničkářka a skladatelka Silvana Estrada (na snímku), zpěvačka snoubící pákistánskou hudbu s jazzem Arooj Aftab nebo špičková jazzová zpěvačka Cécile McLorin Salvant, která se neomezuje žánrovými hranicemi.

PRAGUE SOUNDS FESTIVAL 2025

The 29th year of the festival is a celebration of fascinating female voices from all over the world, and the top names in electronic music, contemporary music, and jazz. Prague will welcome several Grammy holders – Mexican composer Silvana Estrada (pictured), singer Arooj Aftab combining Pakistani music with jazz, or multi-genre performer Cécile McLorin Salvant.

1.-15. 11. 2025

<https://praguesounds.cz/>

SVĚT KOSTEK 2025

Stovky staveb z Lega zaplní Výstaviště Flora Olomouc. Miliony kostek populární stavebnice budou seskládány do unikátních i obřích staveb a modelů od českých i zahraničních stavitelů. Podstatná část oblíbené výstavy bude interaktivní, návštěvníci si budou moci s některými modely pohrát. Přípravené budou i obchody se stavebnicemi a speciálními dílky a doplňky ze zahraničí.

WORLD OF BRICKS 2025

Hundreds of Lego structures will fill the Flora Olomouc fairground. Millions of bricks will be used to form unique creations by Czech and international constructors. A substantial part of the popular exhibition will be interactive, and visitors will be allowed to play with some of the models. There will be many shops selling Lego sets, special elements, and accessories.

1.-2. 11. 2025

www.flora-ol.cz

3

PARDUBICE
PARDUBICE

CESTOVATELSKÝ FESTIVAL PARDUBICE

Congress Centre Pardubice ožije v půli listopadu 9. ročníkem Cestovatelského festivalu. Těšit se můžete na čtyřdenní maraton přednášek, ve kterých vás čeští cestovatelé seznámí se svými zážitky z cest po světě. V programu nechybí ani populární osobnosti jako Tereza Ramba, Tomáš Hanák nebo Jiří Langmajer. Sobotní večer svým koncertem oživí Pokáč.

PARDUBICE TRAVEL FESTIVAL

In mid-November, the Pardubice Congress Centre will host the 9th year of the Travel Festival. Visitors can enjoy four days of presentations by Czech travellers about their adventures, and meet interesting personalities like Tereza Ramba, Tomáš Hanák, or Jiří Langmajer. Saturday night will be dedicated to a concert of Pokáč.

13.-16. 11. 2025

<https://cestovatelskyfestival.cz/>

7
TIPS

Cesta časem, která začíná v centru Prahy

BACK-IN-TIME EXPERIENCE MUSEUM

TEXT: Mgr. JUDIT SVĚTLÍKOVÁ
FOTO: Popular Media,
Jakub Prantl

www.backintimeprague.cz/cs

V 6. patře domu Máj – House of Fun na Národní třídě najdete Back in Time – moderní zážitkové muzeum, které vás doslova vtáhne do historie Prahy.

CZ Zde vás nečekají vitríny s nudnými popisky – v Back in Time se vstupuje rovnou do historie samotné. Pomocí stroje času se ocitnete hned v několika různých obdobích. 8 scén, 5D kino, hologramy, vůně i prostorový zvuk vás během 50 minut provedou 1 200 lety historie.

Expozice je vhodná pro návštěvníky od 6 let, dostupná i invalidům a díky audio průvodci v osmi jazycích i pro zahraniční hosty. Návštěva trvá 50 minut a je ideální jako součást víkendového programu v metropoli.

Back in Time je kulturním tipem, který spojuje zábavu se vzděláním. Pokud chcete zažít Prahu jinak, tady je to pravé místo. •

A Journey Through Time That Begins in the Heart of Prague

On the 6th floor of the Máj – House of Fun building on Národní třída, you'll find Back in Time – a modern experiential museum that draws you deep into Prague's history.

EN Forget dusty displays and boring captions – at Back in Time, you step straight into history itself. With the help of a time machine, you'll travel through multiple historical periods. Eight immersive scenes, a 5D cinema, holograms, scents, and surround sound will guide you through 1,200 years of history in just 50 minutes.

The exhibition is suitable for visitors aged 6 and up, accessible for people with reduced mobility, and thanks to audio guides in eight languages, also ideal for

international guests. The visit lasts about 50 minutes and is a perfect addition to any weekend plan in the city.

Back in Time is a cultural experience that blends fun with learning. If you want to discover Prague in a different way, this is the place to start. •

ZAŽIJTE PŘÍRODU NAPLNO

Podzim má své kouzlo – barvy, mlhu, chladná rána i nečekané výzvy. A právě tehdy oceníte oblečení, které se na nic nevymlouvá. Funkční materiály, technické detaily, pohodlné střihy a promyšlený design dělají z podzimní kolekce NORDBLANC spolehlivého partáka na každý výlet. Ať se vydáte do hor, do lesa nebo jen do podzimního města, budete v teple, v suchu a pohodlí. Vyrazte ven – podzim si o to říká.

www.nordblanc-obchod.cz

KAM NA VÝLET

mezi Bratislavou a Komárnem

TEXT: Jakub Jukl
FOTO: Shutterstock.com

Monumentální barokní pevnost, Malý Jeruzalém, termální lázně a nejzelenější město evropského kontinentu – to všechno můžete navštívit díky regionální lince Leo Express spojující hlavní a nejjižnější město Slovenska.

10
DESTINACE

CZ BRATISLAVA

Bratislavu jako hlavní a největší město Slovenské republiky není třeba představovat. Ale i pro někoho, kdo se tu narodil, trvale tu žije nebo sem pravidelně zajíždí, má Bratislava plno krás a zajímavostí, které odhalíte až na druhý pohled.

Tak schválně! Víte, že Bratislava byla součástí Římské říše? Alespoň její část jižně od Dunaje. Římská „Bratislava“ se jmenovala Gerulata a její zbytky si můžete prohlédnout i dnes. V bratislavské čtvrti Rusovce se nacházejí její odkryté základy i expozice Múzea mesta Bratislavy, kde jsou vystaveny zdejší archeologické nálezy.

Nejfotoграфovanější stavbou v Bratislavě je samozřejmě Bratislavský hrad. Ale víte, která budova mu zdatně konkuruje? Je to takřka pohádkový „Modrý kostolík“ v Bezručově ulici na Starém meste. Romantický secesní kostel, zasvěcený sv. Alžbětě Uherské, je jedním z nejoblíbenějších turistických cílů, a kdo si před ním nepořídí selfie, jako by v Bratislavě nebyl. Až tam zamíříte, určitě nezapomeňte vstoupit i dovnitř – interiér vás rozhodně nezklame.

Bratislava se také pyšní titulem třetího nejzelenějšího města na světě. V rozloze zeleně přepočítané na obyvatele ji předčí jen islandský Reykjavík a novozélandský Auckland. Oproti zmíněným městům má ale Bratislava jednu přednost – významný podíl na její zeleni mají vinice. Ne náhodou právě tady začíná Malokarpatská vinná cesta, která vás provede nejen desítkami vinic, ale i stovkami chutí.

DUNAJSKÁ STREDA

Dunajská Streda je především lázeňským městem. Zdejší Thermalpark je nejnavštěvovanějším lázeňským areálem na jižním Slovensku. →

Sights between Bratislava and Komárno

11
DESTINATION

The regional Leo Express line connecting the Slovak capital with the southmost town of Slovakia will take you to amazing places – the monumental baroque fort of Little Jerusalem, thermal spas, or the greenest town of the European mainland.

EN BRATISLAVA

Many people believe that they know the Slovak capital very well, but even people who have lived there for years still discover its hidden beauties.

Let us see! Did you know that Bratislava was once a part of the Roman Empire? The remains of the Roman settlement Gerulata south of the Donau can be seen in the neighbourhood of Rusovce. To see more, explore the archaeological finds in the Municipal Museum.

Bratislava Castle is by far the most photographed building in the city, →

Voda tu slouží jak k léčbě, tak především k rekreaci. V Thermalparku je šest venkovních a čtyři kryté bazény. Na své si přijdou zejména děti, nejen pro ně je tu hned sedm tobogánů. A protože zdejší prameny mají přirozenou teplotu až 57 °C, je areál v provozu celoročně.

Dunajská Streda je ale i centrem Žitného ostrova, proto se zdejší muzeum jmenuje „Žitnoostrovské múzeum“ a najdeme zde exponáty z celého regionu.

A pak jsou tu památky. Určitě navštivte židovský hřbitov, jeden z mála pozůstatků slavné kapitoly dějin města. V Dunajské Strede byla od 18. století významná židovská komunita, která tvořila téměř polovinu obyvatel a v 19. století se městu přezdívalo „Malý Jeruzalém“. Ještě v roce 1930 tu tvořili Židé více než 42 % obyvatel. Většina z nich zahynula za 2. světové války v koncentračních táborech a opuštěné synagogy byly v 50. letech 20. století zbořeny. Na místě Velké synagogy na Náměstí Jehudu Aszáda dnes stojí pomník obětem holokaustu.

VELKÝ MEDER

Navzdory názvu je Velký Meder městečkem čítajícím něco málo přes 8 000 obyvatel. Jméno Mederu se odvozuje od legendárního zakladatele vévody Megereho, který prý přišel do Podunají s bájným Arpádem. Podle archeologů tu však existovala slovanská osada už před příchodem Maďarů.

Stejně jako v Dunajské Strede vyvěrají i zde teplé minerální prameny. Na jižním okraji města najdete termální park s bazény, saunami a s dalším vybavením.

12

DESTINACE

Všechna tato místa můžete navštívit s regionální linkou vlaků Leo Express.

You can reach all these places with the regional Leo Express train line.

but the second place is a surprise – the enchanting Blue Church in Bezručova Street in Old Town. The picturesque Art-Nouveau church of Saint Elizabeth of Hungary is one of the most popular sights. Not having a selfie with the church is almost equal to never being to Bratislava. And after you have taken the picture, have a look inside, because the interior is just as charming.

KALVÍNSKÝ KOSTEL
VE VELKÉM MEDERU /
CALVINIST CHURCH IN
VELKÝ MEDER

Bratislava is said to be the third greenest city in the world. The area of greenery per capita is bigger than Reykjavik in Iceland or Auckland in New Zealand. But unlike other green cities, a large part of Bratislava's greenery goes to extensive vineyards. Bratislava is the starting point of the Little Carpathian Wine Route which will take you through dozens of vineyards where you can savour hundreds of samples.

DŮSTOJNICKÝ PAVILON V KOMÁRNĚ /
OFFICERS PAVILION IN KOMÁRNO

I tady je voda využívána k léčivým účelům, ale areál je určen především pro volnočasové aktivity. Otevřen je po celý rok.

Z památek stojí za vidění kostel reformované (kalvínské) církve z roku 1783, který se svými strohými interiéry liší od běžných římskokatolických kostelů, a tzv. Vlastivědný dům – selské stavení z roku 1837, v němž se přibližuje život venkovského lidu v 19. a na počátku 20. století.

KOMÁRNO

V Komárně návštěvníka na první pohled zaujme mohutná barokní pevnost. Ta byla vybudována na místě středověkého hradu na soutoku Dunaje s Váhem. Od 16. století byla důležitým obranným postavením proti Osmanské říši. Turkům se pevnost nepodařilo nikdy dobýt. Svůj význam si uchovalo Komárno i v pozdějších →

DUNAJSKÁ STREDA

Dunajská Streda is a popular spa centre. The local Thermalpark is the most visited spa facility in the south of Slovakia. Appreciated both for its therapeutic effects and amusement activities, the Thermalpark offers six outdoor pools, four indoor pools, and seven slides of various shapes. The natural stable temperature of the local springs is up to 57°C, so you can come to enjoy the bathing even in winter.

Dunajská Streda lies in the heart of Rye Island, and hosts the Museum of Rye Island with interesting exhibits from all over the rich agricultural region.

There are also many historical monuments like the Jewish Cemetery, one of very few

reminders of an important chapter of the town's history. A large Jewish community settled in Dunajská Streda in the 18th century, which later earned the town the nickname "Little Jerusalem". In 1930, the Jewish population were over 42 % of the total, but then most of its members died in concentration camps during World War II. The deserted synagogues were demolished in the 1950s. The site of the former Great Synagogue in Jehuda Aszád Square is now dedicated to the memorial of holocaust victims.

VELKÝ MEDER

Despite its name (Great Meder), Velký Meder has just over 8,000 inhabitants. Its name refers to its legendary founder, Duke Megere who allegedly came to the Donau region with the mythical chieftain Árpád. But archaeologists suggest a Slavic settlement existed there long before the arrival of the Magyars.

Velký Meder can boast several warm springs. A thermal park on its south edge offers pools, saunas, and other facilities. Although the water has curative effects, the park is designed primarily for amusement, and it is open all year long.

There are several interesting monuments in the town, such as the Calvinist Church built in 1783, with austere interiors very different from the usual Slovak Catholic churches; or the House of National History – an 1837 rural manor which presents the life of local people in the late 19th and early 20th century. →

CZ → staletích a jeho pevnostní systém byl dále rozšiřován. Pětibokými bastiony bylo postupně obehnané celé město, opevněno bylo i předmostí na levém břehu Váhu. Na jižním, dnes maďarském, břehu Dunaje byly vystavěny tři předsunuté pevnosti, z nichž poslední Igmánd vznikla v letech 1871–1877. Komárno se tak stalo největším pevnostním komplexem v celém tehdejší Rakousku-Uhersku. Většina

opevnění se zachovala dodnes a Komárno usiluje o jeho zapsání na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Armáda měří všem stejně, a tak pevnostní město bylo vcelku tolerantní společností. Proto zde najdeme kostely snad všech náboženských vyznání, pocházející většinou už z 18. století. Svůj chrám zde mají dodnes nejen katolíci, ale i evangelíci (luteráni), reformovaní (kalvinisté) a pravoslavní. A nechybí tu samozřejmě ani synagoga.

Komárno je zároveň významným místem pro maďarskou menšinu na Slovensku, k níž se tu hlásí více než 50 % obyvatel. Proto zde sídlí řada menšinových maďarských institucí, na prvním místě Universita Jánoše Selyeho, jediná vysoká škola na Slovensku, kde se vyučuje v maďarštině. •

PEVNOST KOMÁRNO /
FORTRESS OF KOMÁRNO

14
DESTINACE

EN → KOMÁRNO

The first thing you will notice in Komárno is the giant baroque fort. Built in the place of an earlier medieval castle at the confluence of the Donau and the Váh, it was an important military base during the wars against the Ottoman Empire from the 16th century on. The Ottomans never managed to seize the fort. Komárno retained its importance in later centuries, and its fortifications were further expanded. Eventually, the pentagonal bastions surrounded the whole town, and the area on the left bank of the Váh was also fortified. On the south bank of the Donau, in present-day Hungary, the town was protected by three forward forts. The last one of them, Igmánd, was built in 1871–1877. This made Komárno the biggest fort in the Austrian-Hungarian Empire. Most fortifications have been preserved to this day, and Komárno seeks to be inscribed as a UNESCO World Heritage site.

An army needs all men, so the town was very tolerant towards different religions. The level of religious freedom is evidenced by the variety of

churches, mostly built in the 18th century – Catholic, Lutheran, Calvinist, Orthodox, and a synagogue.

Komárno is very important for the Hungarian minority in Slovakia. It takes up more than 50 % of the town's population. Komárno is the seat of numerous Hungarian minority institutions, most importantly the University of János Selye, the only University in Slovakia with Hungarian as its primary language. •

LÁZNĚ
LUHAČOVICE

**Objednejte si relaxační, léčebný
nebo wellness pobyt na rok 2026
právě teď a ušetřete!**

Vhodné i jako dárek.

Bez peněz do historie nelez!

Že je platba hotovostí už přežitek? Možná. Je dokonce možné, že se klasické peníze brzy stanou minulostí. Ale jejich historie je opravdu mimořádně zajímavá.

CZ Proto jsme pro vás připravili devatero pohledů do dějin peněz. I když ten poslední je spíše pohled do budoucnosti, která začíná už dnes.

1. KUNY A VEVERKY

Už jste někdy platili kunami? Že se ptáme – většina z vás samozřejmě ano, na dovolené v Chorvatsku. Tedy až do roku 2023, kdy kuny nahradilo euro. A nejedná se jen o nějakou zvukovou podobnost, „kuna“ znamená v chorvatštině to samé co v češtině. Ostatně toto zvířátko bylo vyobrazeno i na minci v hodnotě jedné kuny. →

Money Makes History

Is cash dead? It soon may be. Money as people have known it for centuries might soon disappear from our lives. But its history is mesmerizing.

.....
TEXT: Jakub Jukl
FOTO: Shutterstock.com,
Wikimedia Commons
.....

EN We offer nine insights into the history of money – although the last one is rather a look into the future which begins today.

1. MARTENS AND SQUIRRELS

Have you ever paid by animals? Most of us remember paying by kunas in Croatia, until kuna was replaced by euro in 2023. Kuna actually means "a marten", and you could see the animal depicted on the one-kuna coin.

The name of the former Croatian currency referred to the oldest Slavic money. A thousand years ago, the generally accepted items of exchange were marten pelts. Fur was an item of value not only among medieval Croatians, but also in many other areas. Only the animals would differ – the Kievan Russians traded in squirrels. →

Jméno chorvatské měny odkazovalo na nejstarší slovanské platidlo.

Tedy, před tisíci lety, se totiž platilo kuními kožešinami. A nejen u starých Chorvatů, zvířecí kůže byly platidlem i u dalších slovanských národů, naše předky nevyjímaje. Třeba na Kyjevské Rusi se místo kuních kožešin používaly veverčí.

2. ŠÁTEČKU, KOLEM SE TOČ!

„V zemi Bújima (Bohemia) zhotovují se též lehké šátky z tenké tkaniny v podobě sítky, které neslouží k ničemu. Cena těchto je u nich stálá: 10 šátků za jeden kírát (dinár). Jimi obchodují a provádějí směnu mezi sebou...“ To napsal cestovatel Ibráhím ibn Jákúb, který kolem roku 965 navštívil Prahu. Znamená to tedy, že po zvířecích kožešinách přešli naši předkové na platbu v šátečkách. Ty známe jen z písemných pramenů, v archeologických nálezech se samozřejmě nedochovaly.

3. NA SEKERU NEDÁVÁME. LEDA ZA SEKERU

Co ale archeologové nacházejí běžně, je platidlo ještě starší – takzvané sekerovitě hřivny. Tyto kusy železa, vzdáleně připomínající tvarem sekeru, se objevují především na velkomoravských lokalitách. Protože jejich zpracování

vyklučuje praktické použití, jednalo se nejspíše o velmi ranou podobu platidla.

4. ZLAŤÁKY ZROZENÉ Z DUHY

Šátečky, kožešiny... A přitom u nás vznikaly mince už tisíc let před tím! Řeč je o zlatých keltských statérech, ražených od konce 4. století př. n. l. Jsou to nejstarší mince produkované na našem území.

Keltští vládcové razili tyto mince na svých oppidech a snažili se napodobit v té době rozšířené statéry řecké a makedonské. A jak je to s tou duhou? V dřívějších staletích nacházeli lidé keltské mince na polích,

18

TÉMA

↑ VEVERČÍ KOŽEŠINY.../
SQUIREL SKINS...

↑ ...SEKEROVITĚ HŘIVNY.../
...AXE HRYVNIAS

↑ ...A KELTSKÉ STATÉRY BYLY
PRVNÍ MĚNOU U NÁS/
...AND CELTIC STATERS
WERE THE FIRST CURRENCY
IN OUR COUNTRY

2. ONE BRIGHT SCARF

"In the country of Bohemia people make very light scarves, almost like a net, which have no particular use. Their price is stable, 10 scarves per one qīrāt (denarius). They use them to trade and exchange goods..." This observation was made by Ibráhím ibn Jákúb who visited Prague in 965. This shows that by that time, our ancestors switched from fur to fabric. We know about them only from written sources, because archaeological evidence is naturally missing.

3. AN AXE TO PAY?

What archaeologists do find quite regularly, especially in the territory of Great Moravia, is an even older currency – axe-like bars of metal called "axe hryvnias". The method of their processing and shaping makes it clear that they could not have been used as tools, so they were most probably a very early form of money.

4. GOLDEN CONS FROM RAINBOW

A thousand years before scarves and furs, people in our country used golden coins. Celtic inhabitants minted golden staters as early as the 4th century BCE, making them the oldest coins produced in our territory.

Minting their coins in their strongholds called oppida, Celtic rulers tried to copy the Greek and Macedonian staters. But where does the rainbow step in? Centuries later, people would find ancient Celtic coins in the fields, usually

zpravidla po dešti. Ten z nich omyl nečistoty a ve slunci se krásně leskly. Proto se věřilo, že se zlatáky rodí z duhy, a začalo se jim říkat duhovky.

5. MINCE SE JMÉNEM BRATROVRAHA

Knížete Boleslava I. máme v povědomí zapsaného jako despotu, jenž se k vládě dostal po zavraždění bratra Václava. Ve skutečnosti přivedl Čechy k nebývalému rozkvětu. A protože se Praha stala obchodním centrem, rozhodl se Boleslav, že začne razit vlastní mince.

První české mince, stříbrné denáry, spatřily světlo světa roku 955 na Pražském hradě. Boleslavovým denářům patří jedno prvenství: Byly to vůbec první mince ražené slovanským panovníkem.

6. ČESKÉ DOLARY

Ale tohle možná víte... Totiž že americký dolar, nejvýznamnější světová měna současnosti, má svůj původ v Čechách. Tedy alespoň její pojmenování.

Stříbrné mince u nás zažily svůj zlatý věk právě před pěti stoletími. V letech 1519–1528 je razil šlechtický rod Šliků ve své mincovně v Jáchymově, na

místě bohatých stříbrných dolů. A protože Jáchymov je německy Joachimstal, říkalo se minci „Joachimstaler.“ To se později zkrátilo na „taler“, počestně „tolar“ a tento název se v Německu rozšířil. V 18. století s německými osadníky doputoval až do Severní Ameriky, kde dal název zdejší měně. A tak se z českého tolaru stal americký dolar.

7. CÍSAŘOVNA MEZI AFRIČANY

To by tedy byla Amerika. Ale mince českých panovníků měly ještě větší úspěch v Africe! Konkrétně stříbrné tolarý ražené za vlády císařovny Marie Terezie. Tyto →

↑ JÁCHYMOVSKÝ TOLAR/
TOLAR FROM JÁCHYMOV

↑ MINCOVNA V JÁCHYMOVĚ
DOSUD STOJÍ/THE MINT
IN JÁCHYMOV STILL
STANDS TODAY

↑ TOLAR S PORTRÉTEM
MARIE TEREZIE/TOLAR
WITH THE PORTRAIT
OF MARIA THERESA

after rain which washed away the dirt, so they glistened in the sun. People figured out that they must have come from the rainbow and called them duhovky (rainbow coins).

5. FRATRICIDE'S COINS

Czech Prince Boleslaus I is mainly remembered as the murderer of his brother, St Wenceslas. In reality, he made the country flourish more than ever before, making Prague an important centre of trade. That led him to the decision to mint his own coins.

The first Czech money, silver denarii, were minted in 955 at Prague Castle, as the very first coins bearing the name of a Slavic ruler.

6. CZECH DOLLARS

Few Americans will know that the dollar, the most important global currency, comes from Czechia – or at least its name does.

The heyday of silver coins came five centuries ago. Between 1519 and 1528, the noble family of Šlik ran a prominent mint in Jáchymov. The German name of the valley lined with silver mines is Joachimstal, and the valuable coins were called Joachimstaler. The name was later shortened to „taler“, adapted to the Czech pronunciation as „tolar“, and spread all over Germany. In the 18th century, German settlers brought the word to North America, where it gave the name to the local currency. And that is how the Czech tolar travelled the world to become the US dollar. →

tereziánské toлары se staly oblíbeným platidlem na Blízkém východě i v Africe. Setkat jste se s nimi mohli v Turecku, na levantském pobřeží, v Jemenu, v Somálsku, Mosambiku i v Etiopii. Právě tam byl tereziánský tolar, kterému se tu říkalo „Maria“ nebo „talari“, v oběhu až do 70. let 20. století.

Pro svou oblíbenost se tolar s portrétem Marie Terezie razil i po smrti panovnice. Takové ražby nesou letopočet 1780, tedy rok, kdy císařovna zemřela. Zajímavostí je, že tereziánský tolar patří celosvětově k nejoblíbenějším mincím mezi sběrateli.

↓ **KREJCARY PLATILY AŽ DO ROKU 1892/KREUZERS WERE VALID UNTIL 1892**

7. EMPRESS IN AFRICA

The coins minted by Czech rulers made it not only to North America, but also to Africa, where they became especially popular. The silver toлары with the head of Empress Maria Teresa became popular in the Middle East and Africa. They were widely used in Turkey, Levant, Yemen, Somalia, Mozambique, or Ethiopia. Ethiopians used the Theresian Tolar, called "Maria" or "talari", until the 1970s.

The currency depicting Maria Theresa was so popular, that it remained in production even after the death of the empress, but all later coins were dated 1780, the year in which the popular ruler died. The Theresian Tollar is also globally very popular among collectors.

8. GIVE ME A FIVER!

When you ask for "pětka" (fiver) in Czechia, you will get ten crowns. To understand this, we have to go back to the late 19th century. Until then, the

8. DEJ MI PĚTKU!

Pětka, jak dobře víme, znamená deset korun. K původu tohoto pojmenování se musíme vrátit na konec 19. století. Do té doby byly oficiální měnou Rakousko-Uherska krejčary. V roce 1892 ale proběhla měnová reforma a krejčary byly nahrazeny novou měnou zvanou koruna.

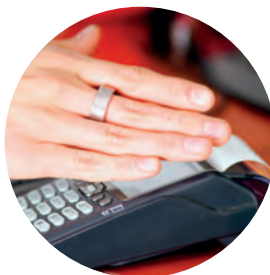
Přepoččet krejčarů na koruny byl 1 : 2, takže 2 koruny byl 1 krejčar, 10 korun bylo 5 krejčarů atd. Lidé ale stále počítali ve starší měně, proto místo nových 10 korun říkali „pětka“.

9. ZAPLATÍM PRSTENEM!

Platba prstenem samozřejmě není nic nového. Jenže dnes už to neznamená, že zaplatíte zlatým kroužkem. Moderní prsteny obsahují čip, který umožňuje bezhotovostní platby.

A tak se platby prstenem zařadily na konec vývojové řady plateb kartami, mobily a hodinkami. Ale vývoj nekončí. Možná brzy budeme platit čipy implantovanými pod kůži. Pokrok se zkrátka nedá zastavit. Ale řekněte, není to lepší, než s sebou nosit svazky veverčích kůží? •

↓ **JEDEN PRSTEN VLÁDNE VŠEM.../ONE RING TO RULE THEM ALL...**

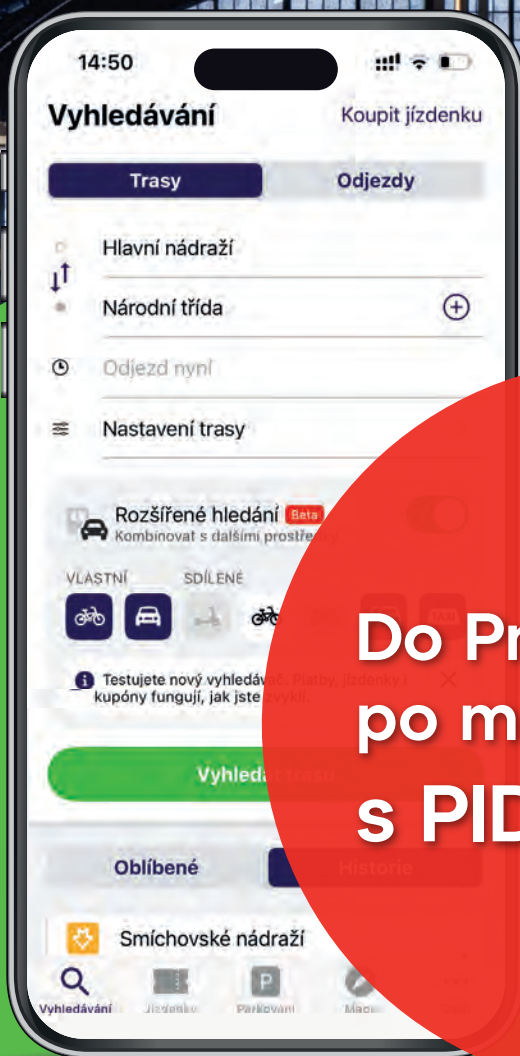
official currency was the Austrian kreuzer. After the 1892 monetary reform, kreuzers were replaced by the new imperial currency called a crown.

The rate was two crowns for one kreuzer, that is 10 crowns for five kreuzers. And since people tended to count in the old currency, they would ask for a "fiver" when they meant ten crowns.

9. PAYING BY A RING!

Historically, rings, just as other jewels, were generally accepted items of exchange. But today you no longer have to give the ring away. Modern rings with microchips can be used for online payments.

At the moment, payment by a ring is the most advanced method, but the progress goes on, and so we might soon pay by microchips implanted under our skin. But frankly, would you prefer to carry about a bunch of squirrel pelts? •

**Do Prahy vlakem,
po městě
s PID Lítačkou.**

Vyhledávač
tras

Nákup
jízdenek

Dlouhodobé
kupóny

Mapa

Parkování

Aplikace najde spoj, vyřeší
jízdenku, ukáže cestu.

Stáhněte si ji i vy.

Karlovarský kraj – místo klidu a harmonie

Ponořte se do světa klidu a regenerace v malebném Karlovarském kraji, kde se staletí lázeňské tradice snoubí s moderním pojetím wellbeing.

TEXT: Josef Slunečko

Foto: David Marvan

www.visitvaryregion.com

**Karlovy Vary
Region**

CZ Představte si procházku po elegantní kolonádě, v ruce pohárek s životodárnou silou přírodního pramene a kolem vás dechberoucí scenérie historických skvostů a nádherné přírody.

V souladu s celosvětovým trendem zvyšování kvality života, jenž klade důraz na celistvou péči o tělesnou i duševní pohodu, se Karlovarský kraj stává oázou pro ty, kdo hledají ztracenou rovnováhu v uspěchaném rytmu dnešní doby. Wellness zde není jen chvilkovým únikem, ale cestou k aktivnímu a vědomému zdraví. Trend zdravého životního stylu, který zdůrazňuje pravidelný pohyb, vyváženou stravu, a především posilování fyzické a duševní pohody, je v našem regionu více než kdy jindy aktuální.

V Karlovarském kraji naleznete ideální prostředí pro zpomalení životního tempa, načerpání nové energie a obnovení vnitřní rovnováhy, což je v dnešní hektické době neocenitelné pro kvalitu i délku vašeho života. •

22

ADVERTORIAL

Karlovy Vary Region – Home of Harmony

Enter the world of peace and reinvigoration in the charming region of Karlovy Vary where centuries of spa traditions converge with the latest concepts of wellbeing.

EN Imagine yourself walking the elegant colonnade drinking a cup of rejuvenating water from the natural source and admiring the stunning natural and architectural scenic views around.

With the current trends of increasing the quality of life through complex approaches combining physical and mental wellbeing, the region of Karlovy Vary became an oasis for those who wish to rediscover their harmony and peace of mind lost in the hasty rhythm of modern times. Wellness is not just a momentary escape, but a route to active and mindful health. The region offers ideal conditions for the balance of physical exercise, diet, and physical and mental wellbeing.

Karlovy Vary will make you slow down, draw new energy, and restore your inner harmony. Often neglected in everyday haste, these are the essential ingredients for the quality and length of life. •

SVĚT SE MĚNÍ, TAK SE PŘIPRAV

Navštiv Dny otevřených dveří
23. – 24. 1. 2026, protože:

- ti představíme naše fakulty
- ti pomůžeme zvolit ideální studijní program
- ti ukážeme náš skvělý kampus
- tě přesvědčíme, že technických předmětů se nemusíš bát
- je lepší jednou vidět, než stokrát slyšet

www.vsb.cz

@vsbtuo

Bezva finta pokaždé jinak

TEXT: Jakub Jukl

FOTO A ILUSTRACE:

Shutterstock.com, AI

O bankovních loupežích máme díky filmům poněkud romantické představy. Snad za to může pocit, že ten, kdo okrade bankéře, je jako Robin Hood, který „bohatým bral a chudým dával“. Realita je samozřejmě jiná.

CZ Většinu bankovních lupičů tvoří možná geniální, v každém případě však bezcharakterní kriminálníci. Ovšem způsobů, jak vyloupit banku, je plno.

INSPIRACE SHERLOCKEM

Jak dobře víme, nejjednodušší způsob, jak připravit banku o peníze, je tunelování. V Británii na to přišli už v roce 1971. I když tehdy se ještě lopotili s tunelem opravdovým. →

24

TÉMA

Hold-Up Revisited

Popular movies make us regard bank robberies as romantic adventures. Maybe there is also a Robin Hood sentiment of stealing from the richest. But reality cannot be further from that.

EN Most bank robbers are exceptionally intelligent, but all of them are unscrupulous criminals, whichever of the many ways to rob a bank they choose.

INSPIRED BY SHERLOCK

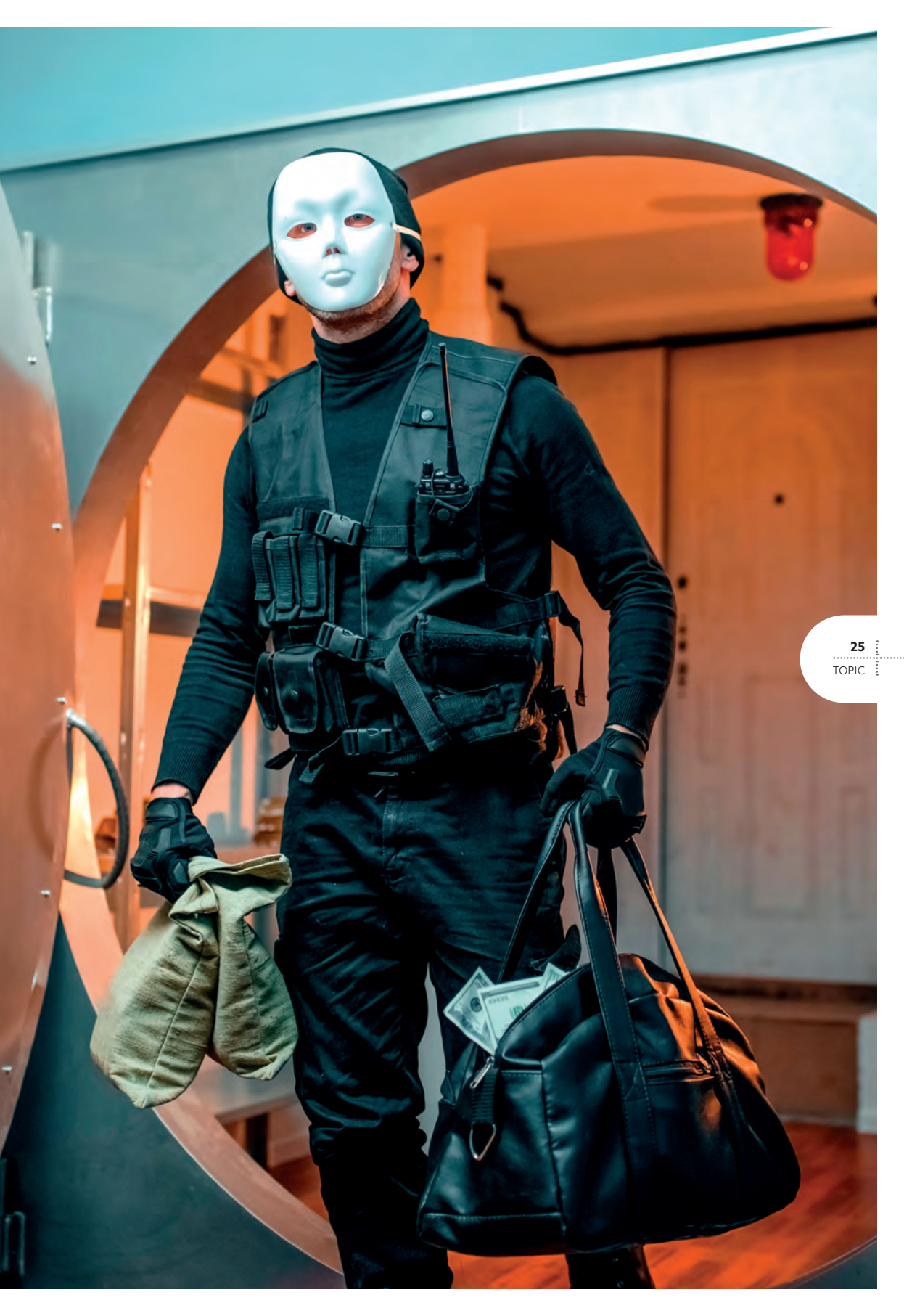
By far the most notorious way to get gold is digging. And the richest gold veins run through bank vaults.

One of the most famous heists took place on 11 – 12 September 1971. The gang devised an ingenious plan inspired by Sherlock Holmes story The Red-Headed League. To carry their literary inspiration even further, they chose a Lloyds Bank branch in Baker Street, near the home of the fabulous detective.

They rented a cellar in the neighbourhood, just one house away from the bank vault. One of the robbers rented a safe deposit box in the bank to learn more about its layout. All they needed to do then was to dig a tunnel connecting both cellars.

BETRAYED BY TECH, IGNORED BY COPS

There was no alarm, as the vibration sensors were switched off to prevent false alarms caused by the →

Jednou z nejslavnějších bankovních loupeží v Británii bylo vyloupení Lloyds Bank v Londýně na Baker Street. Ano, tam, kde bydlel Sherlock Holmes. Spojitost s románovým detektivem jde ještě dál, protože loupež byla inspirována jedním z jeho případů popsáním v povídce Spolek ryšavců.

Lupiči si pronajali sklep v budově, kterou od banky dělil jediný dům. Jeden z kompliců si pronajal ve sklepení banky schránku, aby se seznámil s jejím podzemím. Pak už stačilo propakat tunel mezi oběma sklepeními.

ZRADILA JE TECHNIKA, PODRŽELA POLICIE

A co bezpečnostní systémy? Ty byly vypnuté, protože venku probíhala oprava ulice. Hodina H udeřila v noci z 11. na 12. září 1971. Lupiči dokončili tunel a probourali se do trezoru s bezpečnostními schránkami.

Je paradoxní, že v tu chvíli se už o zločinu vědělo. Gang se mezi sebou dorozumíval vysílačkami a jejich konverzaci zachytil místní radioamatér. Okamžitě kontaktoval policii, ta to ale považovala za vtip. A když konečně vyslala do banky hlídku, ta se nedostala do trezorové místnosti. A zvenku bylo přece všechno v pořádku... Lupiči mohli dokončit své dílo. S pravým anglickým humorem ještě na stěnu trezoru napsali: „Uvidíme, jak si Sherlock Holmes poradí s tímhle.“

ZÁVĚREČNÁ BILANCE

Gang odnesl peníze a cennosti v hodnotě až 3 milionů liber. Pachatele se sice podařilo během měsíce dopadnout a postavit před soud (dostali

26

TÉMA

road construction in front of the building. The gangsters had inside information and knew exactly when to break into the vault.

Interestingly, the police were informed about the crime in advance. The gang's walkie-talkie chat was overheard by a local radio enthusiast. But the police originally dismissed his call as a hoax. When they sent a patrol to the bank, it did not even go to the vault; everything looked fine from outside. When the gang finished their job, they left a writing on the wall: "Let Sherlock Holmes try to solve this one".

THE SCORE

The gang took away money and valuables worth three million pounds. Although they were caught within a month, tried, and sentenced to 8-12 years of prison, only about 200,000 pounds were recovered. So, it turned out a success, did it not?

SHOOTOUTS

Ever since the Wild West, American criminals have been keen on using shotguns in their exploits. The king of American bank robbers John Dillinger and his gang attacked over a dozen banks between June 1933 and June 1934.

"A VERY AMERICAN ROBBERY"

A classic example of Dillinger's crimes was the movie-like robbery of the First National Bank in East Chicago on 15 January 1934.

tresty od 8 do 12 let vězení), ale našlo se jen asi 200 000 liber. Takže, vzato kolem a kolem, celkem úspěšná akce!

VZÍT BANKU ÚTOKEM

To Američané měli už od doby Divokého západu sklon řešit všechno „střílečkou“. Králem amerických bankovních lupičů byl John Dillinger, který se svým gangem vyloupil od června 1933 do června 1934 více než tucet bank.

„A VERY AMERICAN ROBBERY“

Klasickým příkladem Dillingerovy loupeže bylo přepadení pobočky First National Bank v East Chicago 15. ledna 1934. A bylo to jako ve filmu! Dillinger s komplicem J. Hamiltonem a s řidičem přijeli na místo vozem Ford sedan. Do budovy vstoupil s Dillingerem jen Hamilton. Řidič čekal v autě.

Uvnitř Dillinger vytáhl z tašky samopal Thompson (oblíbenou zbraň gangsterů) a pronesl obligátní větu: „Tohle je přepadení.“ Přinutil zkoprnělé lidi stoup-

nout si ke stěnám s rukama nad hlavou. Viceprezident banky ještě stihl potají tlačítkem vyslat signál na policii. Zatímco Hamilton sbíral hotovost na přepážkách, k bance mířila hlídka.

JAK Z TOHO VEN?

Když dorazili první čtyři policisté, jeden z nich vstoupil do banky. Dillinger na něj zamířil samopal, odzbrojil jej a vzal jako rukojmí. Krátce na to byl Hamilton hotov se sbíráním peněz. Už zbývala jen jedna věc: opustit s lupem banku. Pokud možno živí.

To ale nevypadalo vůbec jednoduše. Policistům dorazily posily a teď jich na lupiče čekalo sedm. Dillinger neztratil hlavu. Vzal peníze, Hamiltona i zajatého policistu a viceprezidenta jako živé štíty. Tak vyrazili ven. Ovšem ani rukojmí neskýtali →

Dillinger, his accomplice John Hamilton, and a driver arrived by car, Dillinger and Hamilton went inside, the driver waited.

When inside, Dillinger took out his Thompson submachine gun and called out: "This is a robbery." He made the petrified people stand against walls with their hands behind their heads. The bank's vice-president managed to push the panic button, and while Hamilton was collecting cash, a police patrol arrived.

HARD WAY OUT

Four policemen hurried to the bank, but only one entered. Dillinger pointed the gun at him, disarmed him, and took him hostage. Shortly after, Hamilton had collected the cash from all the tills and the robbers faced the most difficult part of their job – to get away with their spoils.

Meanwhile, another patrol arrived, and there were now seven lawmen waiting outside. Dillinger remained composed. He took the money and Hamilton, and used the captured policeman and the vice-president as human shields when they ran out of the bank. He failed to notice policeman Patrick O'Malley at closed angle. He was shot four times...

FIRST VICTIM

But the criminals had bulletproof vests. Dillinger fired back and killed O'Malley just before the driver stopped the car in front of him. They →

dokonalou ochranu. Mezerou mezi nimi policista O'Malley zamířil na Dillingera a zasáhl ho čtyřmi ranami...

PRVNÍ MRTVÝ

Jenže lupiči měli pod obleky neprůstřelné vesty. Dillingerův Thompson se rozštěkal a O'Malley padl mrtvý k zemi. Pak už se skřípěním brzd zastavil u lupičů jejich Ford. Tak tak do něj stihli naskočit a auto vyrazilo vpřed. Byl nejvyšší čas, policisté ho už zasypávali deštěm kulek. Přesto se gangsterům podařilo ujet.

ZÁVĚREČNÁ BILANCE

Dillinger odcizil přes 20 000 dolarů (v dnešní měně skoro půl milionu). V přepadávání bank dál pokračoval, přesto ho veřejnost považovala za hrdinu. Zahynul

během přestřelky s policií v červenci 1934. Hamiltona zastřelili policisté už v dubnu. Totožnost řidiče nebyla zjištěna.

LOUPEŽ PO ČESKU

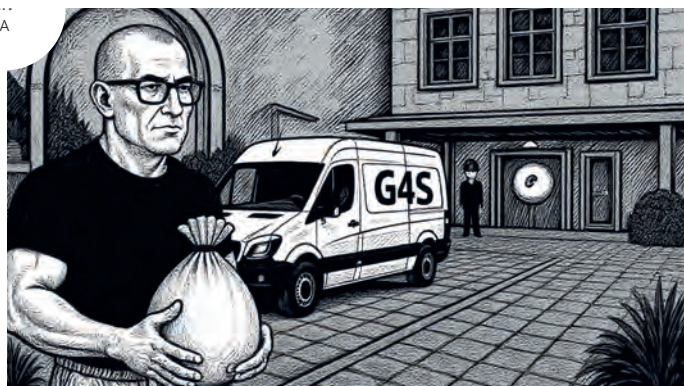
A co u nás? Pojďme hned k největší bankovní loupeži v České republice. Datum: 1. prosince 2007. Místo: Praha. Odcizená částka: 540 891 700 korun. Ano, bylo to přes půl miliardy!

A jak se to lupičům podařilo? Tunel? Přepadení? Rukojmí? Ale kdepak. České hlavičky to vymyslely daleko jednodušeji. Peníze byly ukradeny z trezoru agentury G4S Cash services. Její bezpečnostní systém byl dokonalý, ale nepočítal s jednou věcí: že pachatel bude zaměstnancem firmy.

Tím pachatelem byl František Procházka a jeho plán byl jednoduchý. Do bezpečnostní agentury přijela dodávka s falešným logem G4S řízená Procházkovým komplicem Milanem Čermákem. Pak už stačilo, aby mu Procházka naložil peníze. Dodávka odjela a to bylo vše.

ZÁVĚREČNÁ BILANCE

Po čtyřech měsících se policii podařilo dopadnout Čermáka, který byl odsouzen k devíti letům vězení. Procházka utekl do ciziny, kde žije nejspíš dodnes a užívá si uloupených peněz. Protože z těch se, vážení přátelé, nenašlo nic... •

drove away in a shower of bullets from the remaining policemen. Miraculously, the gangsters managed to escape.

THE SCORE

Dillinger stole over 20,000 dollars (nearly 500,000 in today's money). He continued his robberies and the popular lore celebrated him as a hero. He died in a shootout in July 1934. Hamilton was shot already in April. The identity of the driver from the Chicago raid has never been ascertained.

CZECH MATE

The biggest bank robbery in the Czech Republic happened on 1 December 2007 in Prague. The haul was stupefying: CZK 540,891,700. Yes, more than half a billion!

How can such an amount ever be stolen in a single move? Armed robbery? Hostages? Not at all. The money was stolen from the vault of the transport agency G4S Cash Services. The security system was flawless, but it did not count on the possibility that the money could be stolen by an employee.

František Procházka had a very simple plan. A false G4S van driven by Procházka's accomplice Milan Čermák came to the G4S yard, Procházka loaded the money, and the vehicle drove off. And that was it.

THE SCORE

The police captured Čermák four months later. He was sentenced to nine years in prison. Procházka most probably escaped abroad never to be found. He might still be enjoying the stolen money. No part of the haul has ever been recovered. •

Švýcarský podzim po kolejích: Rhétská dráha, Bernina Express a barevná Alpa

Když se švýcarské Alpy zahalí do zlatavých, oranžových a karmínových odstínů, začíná jedno z nejkrásnějších období roku. Podzim na Rhétské dráze není jen dopravou z bodu A do bodu B, ale cestou napříč pohádkovou krajinou, kde se inženýrský um potkává s tichou majestátností hor a barvami, které vyrážejí dech.

TEXT: Jan Ursíny

FOTO: © Rhätische Bahn AG

29
ADVERTORIAL

CZ Panoramatický Bernina Express je skutečným klenotem této trati. Vede z Churu do italského Tirana a během cesty vás provede dvěma úseky zapsanými na seznamu UNESCO – tratí Albula a Bernina. Od září do listopadu si vychutnáte kontrast zasněžených vrcholů s ohnivě zbarvenými lesy, projedete přes 196 mostů a 55 tunelů, zatímco se krajina postupně mění z vysokohorské na téměř středomořskou. Palmy i vinice u Tirana kontrastují s ledovci a alpskými pastvinami u Ospizio Bernina – to vše s panoramatickým výhledem z pohodlí vašeho sedadla.

Skutečnou podzimní perlou je zastávka Bernina Diavolezza. Kabinková lanovka vás odveze do výšky přes 2 900 metrů, kde se před vámi otevře dechberoucí výhled na ledovec Pers a vrchol Piz Bernina – jedinou čtyřtisícovku Alp kantonu Graubünden. Pro milovníky hor je to ideální místo pro pěší výlety nebo jen k posezení na slunečné terase s výhledem na ledovce před vámi.

Nezapomeňte se zastavit také ve stanici Morteratsch ukryté v údolí s ukázkovou horskou sýrárnou, kde můžete nejen sledovat výrobu tradičního švýcarského sýra, ale ho i ochutnat. Od stanice lze také se vydat na krátkou procházku k ustupujícímu ledovci Morteratsch, kam vede naučná stezka.

Rhétská dráha vás i během podzimu zve k objevování krás, které se však neukazují těm, kdo spěchají. Více inspirace najdete na Switzerland.com a RhB.ch – a pak už zbývá jen nasednout a nechat se unášet šumem kolejí a krásou světa za oknem. •

Kryptoměny:

peníze budoucnosti, nebo nejistá investice?

TEXT: Jakub Jukl
FOTO: Shutterstock.com

Před pár lety se zdálo, že kryptoměny, především bitcoin, se mohou stát penězi budoucnosti. Vizionářské firmy přišly s možností platby v bitcoinech a kryptoměny začal nakupovat kdekdo. Jak tehdy s úsměvem vyprávěla jedna česká ekonomka: „Že se jedná o skutečný boom jsem pochopila, když mi moje kadeřnice řekla, že asi do těch bitcoinů také investuje.“ Jak je tomu ale dnes?

30

TÉMA

CZ V onom raném období se kryptoměny skutečně jevily jako možnost, jak rychle a snadno zhodnotit své peníze, zejména pro drobné investory. Tenhle pocit byl výsledkem kryptoměnového boomu, který vrcholil na přelomu let 2017/18. Kurzy bitcoinu i dalších kryptoměn (někdy označovaných jako tokeny, pokud běží na jiné než vlastní blockchainové síti) šplhaly několik let strmě vzhůru. Kdo do nich investoval na začátku, mohl zbohatnout opravdu pohádkově, nejen stonásobně, ale klidně i tisícinásobně. Objevovaly se předpovědi, že kryptoměny si najdou stabilní místo v ekonomice jako alternativa k tradičním měnám. V obchodních centrech se začaly množit automaty na nákup bitcoinů. →

Cryptocurrency: Money of the Future or Precarious Investment?

A few years ago, cryptocurrencies, bitcoin in particular, seemed to be on the way to replace real money in the future. Visionary companies began to accept payments in crypto, and people started buying. A Czech economist once told me with a smile: "I understood the extent of the boom when my hairdresser told me she considered investing in bitcoin." But time has told.

EN Looking back, investing in crypto in those early days was one of the best ways to make your money grow, especially for micro investors. The peak of the cryptocurrency boom came in 2017–2018. Exchange rates of various coins and tokens (i.e. currencies running on underlying blockchains) kept soaring for several years. Those who invested very early could gain thousand times their stake. There were

predictions that crypto would soon find its stable place in economies as an alternative to standard currencies, and the first bitcoin ATMs were placed in shopping malls.

FLUCTUATING RATES

But then it came to a halt. The voices that warned about the extremely volatile exchange rates were proven right. The first quarter of 2018 saw crypto rates plummeting, marking the beginning of a period of extreme instability. In late 2020, crypto prices rocketed again, followed by some eighteen months of wild oscillations. The values plunged again in March 2022. For some time, cryptocurrencies were loathed as a flash in the pan and expected to disappear. But they did not. Most of them were able to retain some value, and people started buying again. And the biggest →

CZ → KURZY JAKO NA HOUPAČCE

Pak ale přišlo vystřízlivění. Potvrdilo se varování, že „kurzy kryptoměn jsou extrémně volatilní“. V prvním čtvrtletí roku 2018 jejich kurz prudce klesl. Ty největší skoky však svět kryptoměn teprve čekaly: koncem roku 2020 vyletěla jejich cena prudce vzhůru, následující rok a půl byl pak jako na houpačce. V březnu 2022 ale nastal další strmý propad. Na chvíli se mohlo zdát, že kryptoměny byly jen nafouknutou bublinou, která beze zbytku splaskne. To se ale nestalo, většina kryptoměn si určitou hodnotu udržela a lidé je opět začali nakupovat. A tak měl největší vzestup bitcoinu teprve přijít. V prosinci roku 2024 dosáhl nového historického maxima, kdy pokořil magickou hranici 100 000 USD. Od té doby se kurz bitcoinu stále drží velmi vysoko.

32

TÉMA

EN → success was yet to come. In December 2024, bitcoin reached a new historic high, beating the magical threshold of USD 100,000, and has kept a fine rate since then.

REALITY CHECK

But not everything was high. What dropped was the confidence of small-scale investors. Investment in bitcoin turned out to be more problematic than it looked, and despite the continual growth, the promise of giant gains became less certain. And what was true for bitcoin applied doubly to other, less stable currencies.

The crypto-world had to deal with other challenges as well, such as the crash of the cryptocurrency exchange company FTX in 2022 (often likened to the fall of Lehman Bros in 2008), and the failure of other companies in the field. In addition, nation states and international bodies have increased their efforts to control cryptocurrencies and introduce measures to prevent money laundering. The interest of the public gradually faded, and only the keenest optimists still see bitcoin as the currency of the future.

TO INVEST OR NOT TO INVEST?

Frankly, the best time to dive in is gone. Historically the best moment to buy bitcoin was in the early days, and then during the slumps in 2018 and 2022. But

there are still some opportunities. For instance, bitcoin is growing slowly but steadily, which makes it a convenient asset for long term retention (HODL). You should also carefully choose which currency you invest in. The safest is certainly bitcoin, but Ethereum has also built a very reliable position in the market. Tokens with some history and traded in larger volumes present interesting opportunities, too.

Despite the long history, it is hard to predict the future of cryptocurrencies. The only backing they have is the trust of investors. The golden rule tells us never to take crypto as a major investment. Use it only to play the market, and never invest more than your throwaway money. •

VYSTŘÍZLIVĚNÍ

To, co ovšem zaznamenalo pokles, je důvěra drobných investorů. Ukázalo se, že s investicí do bitcoinu je to přece jen složitější, než se zdálo, a i přes setrvalý růst už není zárukou obrovských zisků. To, co píšeme o bitcoinu, platí pro další – méně stabilní kryptoměny – dvojnásobně.

Svět kryptoměn musel čelit i dalším problémům, jako byl pád kryptoměnové burzy FTX v roce 2022 (její zhroutení se přirovnává k pádu společnosti Lehman Bros, který odstartoval krizi roku 2008) a dalších společností. Stále silnější je také snaha států a nadstátních celků kryptoměny regulovat, aby jejich prostřednictvím neprobíhalo praní špinavých peněz. Státům totiž vadí, že nad kryptoměnami nemají kontrolu. To vše vedlo k ochlazení zájmu o bitcoin a dnes už v něm měnu budoucnosti vidí jen ti největší vizionáři.

VPPLATÍ SE INVESTOVAT?

Upřímně řečeno, nejvhodnější doba k investici do kryptoměn byla před několika lety. Historicky nejvýhodnější chvíle k nákupu bitcoinu byly v jeho raných fázích, nebo během propadů v letech 2018 a 2022. Ale i dnes nabízejí kryptoměny určité možnosti. Kurzy stoupají na nová maxima, jako v případě bitcoinu. Proto je nejspolehlivější cestou k zisku nákup kryptoměn za účelem dlouhodobého držení (jak se v kryptoměnové komunitě říká „hodlování“). Samozřejmě záleží, do jakých kryptoměn peníze vložíte. Jistotou je bitcoin či „korunní princ“ říše kryptoměn Ethereum. Ale i další déle fungující a ve velkých objemech obchodované tokeny mohou být zajímavou příležitostí.

Přesto lze vývoj kryptoměn jen stěží předpovídat, už proto, že jsou podloženy prakticky jen důvěrou investorů. Proto platí pravidlo: nemít kryptoměny jako hlavní investici, ale jen jako doplněk. Vložte do nich jenom ty peníze, o které si v nejhorším případě můžete dovolit přijít. •

S vlaky Leo Express do budoucnosti!

Mezi firmy, které umožňují platbu kryptoměnami, patří i společnost Leo Express.

Za jízdenky v našich vlacích můžete zaplatit bitcoinem nebo třeba kryptoměnou Ethereum. Při nákupu jízdenky na našich internetových stránkách www.leoexpress.com jednoduše zvolte platbu kryptoměnou jako jednu z možností úhrady.

Leo Express Trains into Future!

Leo Express allows you to pay in crypto. You can use Bitcoin or Ethereum to buy your Leo Express train tickets. All you need to do is select your cryptocurrency when choosing the payment method at www.leoexpress.com.

Olomouc – kongresová destinace na dosah ruky

Snadná dopravní dostupnost, moderní kongresové i školicí prostory, skvělé služby, gastronomie, kulturní život a barokní památky na každém kroku. To všechno dělá z Olomouce ideální místo pro váš business. Ať už plánujete jednodenní obchodní schůzku, nebo velké firemní setkání, v Olomouci najdete vše, co k úspěšnému obchodnímu meetingu potřebujete.

34

ADVERTORIAL

TEXT: Barbora Malínek Číhalová

FOTO: Daniel Schulz

tourism.olomouc.eu

TIPY PRO
KONGRESY,
SEMINÁŘE
A ŠKOLENÍ

CZ Díky své poloze a výborné dopravní dostupnosti je Olomouc skvělým místem pro společné setkání s tuzemskými i zahraničními obchodními partnery. Dalo by se říct, že je průsečíkem hlavních center střední Evropy, protože do Prahy, Vídně, Bratislavy či Krakova je to z ní prakticky stejně daleko. Autem se sem dostanete pohodlně po dálnici z Ostravy, Brna i Prahy. A stejně tak snadná je i cesta vlakem, protože Olomoucí procházejí všechny hlavní železniční tratě.

MĚSTO S ATMOSFÉROU A HISTORIÍ

Olomouc je druhou největší památkovou rezervací v Česku, takže se zde můžete těšit na pracovní schůzky a jednání v nádherných

kulisách barokních památek. Z hotelů nabízejících velké konferenční prostory je to obvykle jen pár kroků do historického centra či do parků, které jsou kouzelné v každém ročním období. A naplánovat si tu můžete i pracovní brunch nebo oběd. Z kaváren a restaurací budete mít krásný výhled na olomoucké památky.

PROFESIONÁLNÍ ZÁZEMÍ PRO MALÉ I VELKÉ AKCE

Pracovní schůzky, malá obchodní setkání, ale i velké kongresy a konference. V Olomouci můžete zorganizovat jakýkoli meeting. Moderní prostory s veškerým potřebným vybavením tu totiž nabízí speciální kongresová a školicí centra, hotely a také olomoucká univerzita. Zázemí zde naleznou organizátoři velkých mezinárodních setkání i menších odborných seminářů či obchodních jednání.

MĚSTO, KTERÉ VÁS OKOUZLÍ

Kromě historických památek, najdete v Olomouci bohatou kulturní scénu, pestrou gastronomii a širokou škálu doprovodných aktivit vhodných pro oficiální i neformální networking. Pokud se rozhodnete uspořádat svou konferenci, kongres nebo pracovní schůzku právě zde, můžete se těšit na povedené obchodní setkání spojené s naprosto jedinečným osobním zážitkem z města, na který jen tak nezapomenete, a určitě se sem budete chtít znovu vrátit. Třeba na dovolenou s rodinou. •

SKOČTE SI DO

Pardubice

SFÉRA – NA DOTEK VĚDY, NA DOSAH ZÁŽITKU

v areálu
Automatických mlýnů

pardubice.eu/am

Pardubice

Cíl cesty? Zábava v srdci Prahy!

Cesta vlakem nebo autobusem má svůj cíl – a my pro vás máme tip, který stojí za zastávku! Levels Prague je největší zábavní centrum v ČR, kde se na chvíli vrátíte do dětských let a zažijete radost z her.

TEXT: Markéta Indrová

FOTO: Jakub Rymař

www.levelsprague.com

CZ Na třech patrech v centru Prahy najdete přes 200 retro i moderních arkádových her, simulátory, šipky, billiard či kuželky. Vyzkoušejte minigolf, který rozzáří každou partu přátel nebo vaše děti. V Levels si užijete i karaoke místnosti, kde si můžete zazpívat své oblíbené hity. Pro ty, kdo mají rádi sport, je tu zóna s air hockey, stolním fotbálem a s dalšími soutěžními hrami.

Nechybí ani prostory pro firemní akce, teambuildingy či narozeninové oslavy. Díky největší 4K obrazovce v Česku je 3. patro Levels ideálním místem pro sledování sportovních přenosů nebo pořádání konferencí až pro 500 lidí.

Přijďte si zahrát, zazpívat, zasoutěžit, a hlavně se skvěle bavit. Najdete nás přímo na Národní třídě v ikonickém obchodním domě Máj – pár minut pěšky od hlavních pražských památek. V Levels Prague zažijete chvíle, které si budete chtít zopakovat. •

Destination? Fun in the heart of Prague!

Your train or bus journey has a destination – and we've got a tip worth making a stop for! Levels Prague is the largest entertainment center in the Czech Republic, where you can relive your childhood and experience the joy of play.

EN Spread over three floors in the center of Prague, you'll find more than 200 retro and modern arcade games, simulators, darts, billiards, and bowling. Try our mini golf that will light up any group of friends or your kids. At Levels, you can also enjoy karaoke rooms where you can sing your favorite hits. For sports lovers, there's an area with air hockey, table football, and other competitive games.

We also offer spaces for corporate events, teambuildings, or birthday parties. Thanks to the largest 4K screen in the Czech Republic, the 3rd floor of Levels is the ideal place to watch sports broadcasts or host conferences for up to 500 people.

Come to play, sing, compete, and most importantly – have a great time. You'll find us right on Národní Street in the iconic Máj department store – just a few

minutes' walk from Prague's main sights. At Levels Prague, you'll experience moments you'll want to relive again and again. •

Hotel Olšanka

Místo s jedinečnou kombinací služeb. Pouze 10 minut od centra Prahy.

Konference

Gastronomie

Vinný bar

Wellness

Ubytování

Kongresový sál až pro 600 delegátů
16 klimatizovaných sálů a salonků
264 moderních hotelových pokojů

25metrový plavecký bazén
Vinný bar, letní pivní terasa
Saunový svět s 5 saunami

VELO

WEIRDLY WONDERFUL® NIKOTINOVÝ SÁČEK

VELO - NIKOTIN V SÁČKU. ZNÍ TO ZVLÁŠTNĚ?

Taky že ano. Ale zároveň je to prostě WONDERFUL.
Nikotinové sáčky VELO neobsahují tabák a díky
pohodlnému umístění pod horní ret prakticky nepřekáží.
Umožňují užívání nikotinu kdekoli a kdykoliv.

VYZKOUŠEJ
VELO ZDARMA

PRVNÍ ZKUŠENOST S VELO? ZAČNI ZDE

● ○ ○ ○ ○ ○ 4 mg nikotinu

VELO TI SEDÍ? VYBER SI PŘÍCHUŤ

● ● ○ ○ ○ ○ 6 mg nikotinu
● ● ● ○ ○ ○ 10 mg nikotinu
● ● ● ● ○ ○ 10,9 mg nikotinu

ZKUŠENÝ UŽIVATEL? OBJEV VELO INTENSE

● ● ● ● ● ○ 10,9 mg nikotinu

V NAŠEM SVĚTĚ SE STÁLE NĚCO DĚJE!

Nenech si ujít žádnou z WEIRDLY WONDERFUL® soutěží.
Více na [velo.cz](https://www.velo.cz)

TENTO VÝROBEK OBSAHUJE NIKOTIN, KTERÝ JE VYSOCE NÁVYKOVOU LÁTKOU

Střední Čechy

UTEČTE Z MĚSTA

Hod'te starosti za hlavu
a vydejte se vstříc vlastnímu
dobrodružství.

[STREDNICEHY.CZ](https://strednicehy.cz)

Naskenujte
a utečte

Když peníze ztratí hodnotu

V dnešní době se hodně hovoří o inflaci, která snižuje hodnotu peněz a „užírání“ naše úspory. To je jistě nepříjemné, ale pořád se to ani zdaleka neblíží tomu, co se děje při takzvané „hyperinflaci“.

TEXT: Jakub Jukl

FOTO: Shutterstock.com, Wikimedia Commons

When Money Loses Value

Inflation lowers the value of our money, and “eats away” our savings. It is inconvenient, maybe upsetting, but certainly nothing compared to the higher level – hyperinflation.

EN While inflation is any state in which the purchasing power of a particular currency gradually decreases, hyperinflation means that this loss of value exceeds 100 %. And it can even be several times more, and in a very short time.

MONEY USED AS WALL PAPER

Hyperinflation is rare, but when it happens, things can get really bad. Your precious savings intended to buy a new car could shrink overnight to pay for little more than bread, and the fabulous “million dollar bill” will become just change. Even the lighting of a cigarette with a banknote will become a rational thing when a single match costs more.

The most notorious hyperinflation happened in Germany after the end of World War II. Some people really used banknotes to cover their walls because the price of wallpaper was much higher. Some reports even say that stacks of banknotes were burnt in stoves because it was cheaper than buying briquettes.

Of course, we are talking about old banknotes of low value. You could not buy anything for an old 100 Mark note, because the bank already issued currency worth millions.

BROKE MILLIONAIRE

Travelling to Poland or Turkey in the early nineties made you a millionaire the moment you stepped out of the exchange office. You might also remember the currency tables in the exchange offices which stated the prices per single unit, except the number next to the Italian flag which was for 1000 lira. →

CZ Jestliže inflace je stav, kdy peníze ztrácejí svou kupní sílu, pak o hyperinflaci hovoříme ve chvíli, kdy inflace přesahuje 100 %. A v nejhorších případech i o několik řádů a ve velmi krátkém čase.

KDYŽ SI PENĚZI MŮŽETE VYTAPETOVAT

Takové hyperinflace jsou vzácné, ale pokud nastanou, pak skutečně „stojí za to“. Řčení, že za peníze, za které jste si včera koupili auto, si dnes koupíte rohlík, přestává být nadsázkou. Pověstná „milionová bankovka“ ve vaší peněženice jsou jen trapné drobné a zapálení cigarety „tisícovkou“ přestává být gestem boháčů, protože jediná sirka by vás stála víc.

Během asi nejslavnější hyperinflace v Německu po první světové válce se stávalo, že si lidé nechávali peníze vytapetovat byt. Ty potříštěné papírky totiž měly výrazně menší cenu než nové tapety. Říká se dokonce, že se tehdy svazky bankovek topilo v kamnech, protože to vyšlo levněji, než kupovat brikety... To všechno samozřejmě platí o starých →

CZ → bankovkách v nízké nominální hodnotě.

Protože třeba za stomarku jste si nic nekoupili, když banka běžně vydávala oběživo se šesti nulami...

MILIONÁŘEM PROTI SVÉ VŮLI

Pokud pamatujete cestovatelský boom po roce 1989, možná si vzpomenete na výjezdy do Polska a Turecka, kde jste se rázem po návštěvě směnárny stali milionáři. Stačil i pohled na kurzovní lístky v českých směnárnách. Tam byl kurz koruny zpravidla uváděn za jednu jednotku příslušné měny – jen v případě Itálie to bylo za 1 000 lir.

Ale to všechno byla pořád vcelku zvládnutá inflace. Všechny uvedené státy ji také nakonec

vyřešily: Itálie přechodem na euro, Polsko a Turecko zase škrtly několik nul a vydaly nové mince a bankovky.

VÝPLATY DVAKRÁT DENNĚ

Že to zní jako sen? V Jugoslávii v 90. letech se opravdu ze snu stala realita, ale zlá. Tuto inflaci se totiž zkrotit nepodařilo a přerostla ve skutečnou hyperinflaci se vším všudy. Už před rokem 1989 ti šťastnější z nás na dovolené v Jugoslávii platili v obchodech běžně tisíčkami. To, co se stalo potom, ale přesáhlo veškerá měřítka. To už nebyly tisíčky, ale „miliardovky“! Nejvyšší vydaná bankovka měla hodnotu 500 miliard dinárů.

Právě tehdy vznikla i fotografie, kdy muž před paletou s vyskládanými dinárovými bankovkami (o rozměrech přibližně 1 x 1 metr) ukazuje jednodolarovou minci, která má stejnou hodnotu jako balík peněz za ním... Není divu, že zaměstnanci si chodili pro výplaty s nákupními taškami a peníze běželi utratit ještě týž den, protože zítra by si za ně nic nekoupili – ceny rostly o 100 % každý den. Ale i to přestalo stačit. Nakonec prý státní zaměstnanci dostávali výplatu dvakrát denně, aby její první část mohli utratit ještě o přestávce na oběd.

ZRUŠÍME PENÍZE

Možná si potom řeknete: na co ještě mít vlastní peníze? Nebylo by lepší přejít na jinou měnu? K tomuto přistoupili nakonec v africkém Zimbabwe →

EN → But those instances of inflation were relatively controlled and all those countries managed to solve the issue: Italy abandoned the Lira and adopted the Euro, and Poland and Turkey issued new currency dropping several orders of magnitude.

PAYDAY TWICE A DAY

Does that sound like a dream? It was a nightmare in the 1990s Yugoslavia. Their initially controlled inflation soon turned into a terrible hyperinflation. Even before the change of the regime in 1989, the prices of common goods were counted in thousands, but then things got out of hand, and the prices rose to billions. The highest issued banknote was worth 500 billion dinar.

That is when the famous photograph was taken. A man shows a pallet with a pile of one dinar bills and a single one dollar bill – the value of the

pile. No wonder employees would bring a shopping bag to pick up their salary, and then hurry to spend all the money the very same day – the prices doubled overnight. And things got even worse. State employees ended up receiving salary twice a day – to be able to spend the first payment during their lunch break.

DEMONETISING

You might think: Is it worth keeping your own money when it does not work? Zimbabwe took this controversial step in 2009. In fact, they had little choice. The Zimbabwean dollar had undergone a colossal hyperinflation from 2007. In November 2008, its value was dropped by unbelievable 79.6 billion per cent month on month. To express the year-on-year decrease, we would have to count in undecillions.

In response to this, the Zimbabwean central bank literally gave up in 2009.

They stopped issuing their own currency and officially encouraged people to use foreign currencies, which they were using already anyway. In 2015, the country demonetised the Zimbabwean dollar, and officially started to use US dollars. Four years later they made an attempt to restore their currency. Eventually, they introduced the new Zimbabwean Gold (ZiG). Its current inflation rate is 172 %.

TWENTY ZEROS

If you thought that such financial trouble can only happen in Africa, do not be fooled. The highest hyperinflation ever was recorded in Europe. The champion is 1946 Hungary. The prices in their currency reached astronomical figures, although the amounts could make even astronomers struggle.

Hungarian economy failed to transfer to the peace market conditions. In 1946, its inflation rate reached over 40 quadrillions a month. It is hard to imagine counting money in seventeen digits. To make it simpler, we can say that the prices of all goods doubled once every 15 hours!

Hungary can also boast the banknote of the highest nominal value. It might look almost moderate at the first glimpse. The text says “one hundred million”. The trouble is in the inconspicuous letter “b” in front of the currency – the text “b-pengő” means “billion (i.e. trillion in short scale) pengő”, so the nominal value of the bill was 100,000,000,000,000,000 pengő. The government switched to the “b-pengő” because single pengős were simply too small to be counted. They even planned a higher value note, but then decided to abandon the pengő and introduce the forint. A wise idea – the currency has been in use to this day. •

CZ → v roce 2009. Popravdě řečeno: jinou možnost ani neměli. Od roku 2007 se zimbabwský dolar potýkal s obrovskou hyperinflací. Tipnete si, kolik to bylo procent? A tipujte hodně vysoko! Bylo to 79,6 miliardy %. V listopadu 2008. Meziměsíčně. Na vyjádření meziroční inflace bychom museli použít jednotky, které by vám stejně nic neřekly. Věděli jste, že existují „sextiliardy“?

Takže v roce 2009 to nakonec zimbabwská centrální banka, jak se říká, odpískala. Přestala tisknout vlastní měnu a lidé přešli na cizí peníze, které tak jako tak používali už před tím. V roce 2015 země zimbabwský dolar zrušila a přešla na ten americký. Vlastní měnu obnovila až o čtyři roky později. Ne že by byl nový zimbabwský zlatý (ZiG) proti inflaci imunní, ale uznejte, co je to pouhých 172 %?

DVACET NUL

Pokud jste se nad zimbabwskými finančními patáliemi ušklíbili a mysleli si, že tohle je možné jenom v Africe, musíme vás vyvést z omylu. Ta největší hyperinflace v dějinách byla v Evropě. Světový rekord drží Maďarsko s hyperinflací z roku 1946. Tamní měna pengő dosahovala – chtělo by se říci – astronomických čísel, ale v takových řádech snad nepočítají ani astronomové...

Maďarsko po 2. světové válce přechod na mírovou ekonomiku prostě nezvládlo. V roce 1946 dosahovala inflace více než 40 biliard měsíčně. To je

pro vaši představu číslo s 15 nulami. Pod tím si už ani nedokážeme nic představit, lze to ale ilustrovat na tom, že ceny všeho se zdvojnásobily jednou za 15 hodin!

Maďarsko je také rekordmanem v nejvyšší nominální hodnotě vydané bankovky. Na první pohled ani nevypadá tak dramaticky. Nese nápis „sto milionů“. Problém je v nenápadném „b“ před označením měny. Ono „b-pengő“ totiž samo o sobě značí bilion pengő. Vláda musela k zavedení jednotky „b-pengő“ přistoupit proto, že na samotná pengő už se prostě v praxi nedalo počítat. Takže reálně bankovka měla hodnotu 100 000 000 000 000 000 000 pengő. Tedy „sto milionů bilionů pengő“. Dokonce se chystala bankovka ještě větší, ale Maďaři nakonec raději pengő opustili a zavedli forint. A ten jim vydržel dodnes. •

COLONNADE
A FAIRFAX COMPANY

**Roční cestovní
pojištění se
slevou 60 %**

jíž od **664 Kč/rok**

jíž od **1596 Kč/rok**

Cestujte po celý rok bez obav
s pojištěním, které kryje léčebné výlohy,
osobní věci i vaši odpovědnost.

www.colonnade.cz

Sleva 60%
s kódem

CESTUJ60

Objevte kouzlo Opavského Slezska

Místa s příběhem

Zámky, muzea i města, kde historie žije na každém kroku.

Zde se nadechnete

Čistá příroda, rozhledny, řeky, lesy i klidné stezky.

Pohyb pro radost

Rozmanité cyklostezky, pohodové trasy, příroda bez davů.

Chuť regionu na talíři

Lokální kuchyně, pivovary, farmy – poctivě a od srdce.

Výhody, které potěší

Turistická karta vám otevře region – chytře a výhodněji.

OPAVSKÉ
SLEZSKO

opavske-slezsko.cz

opavskocard.cz

  [opavskeszsko](https://www.instagram.com/opavskeszsko)

Všechny
výlety

Těšínská tramvaj JE ZPÁTKY!

Milovníci techniky by měli zpozornět. Slavná těšínská tramvaj, o které zpívá Jarek Nohavica v písni „Těšínská“, je totiž zpět. I když možná jinak, než byste čekali.

Ⓒ **T**ramvajová linka, která v letech 1911–1921 spojovala vlakové nádraží (dnes na české straně hranice) s Rynkem (dnes na polské straně hranice), patřila díky své délce necelých 2 kilometrů k nejkratším v Rakousku-Uhersku. Měla celkem 11 zastávek a zcela logicky spojovala centrum města s předměstím, kudy probíhala dráha mezi Prahou a Košicemi. Po krátkém ozbrojeném konfliktu mezi Československem a Polskem o Těšínsko v lednu 1919 byla sice ještě dva roky funkční, ale hranice na mostě přes řeku Olši/Olzu zcela narušila plynulost dopravy, stejně tak jako majetkoprávní spory.

Přenesme se teď ale o více než století dál, tedy do současnosti. Na bývalé tramvajové trase vznikly v roce 2023 pamětní cedule →

47
ADVERTORIAL

Těšín Tram is Back!

TEXT: Pavel Trojan

FOTO: Polská turistická organizace

There is glorious news for technology enthusiasts! The celebrated Těšín Tram is back, although perhaps in an unexpected way.

Ⓔ **T**he tram line that once connected the railway station (in present-day Czechia) with the main square (Rynek on the Polish side) in 1911–1921 was one of the shortest in Austria-Hungary. There were 11 stops on less than two kilometres. It was built to connect the centre of the town with the Prague-Košice railway on the outskirts. A short military conflict between Czechoslovakia and Poland in January 1919 split the town. The line remained in use for two more years, but the border checks on the bridge over the Olše (Olza) disrupted the operations, and there were also property disputes.

More than a century later, the route of the tram is lined with explanation boards, maps, rails placed in the pavement, and other elements

commemorating the old times. There is also a café which looks like the inside of a tram, and a magazine entitled Cieszyn Tram. After the border opened in 2007, many called for the restoration of the tram line, but safety concerns, the dangerous slope in Głęboka Street, and the sharp curve in the direction of the river make it impossible. →

CZ → s vysvětlivkami, mapami, dále kolejnice uložené v chodníku a další elementy připomínající někdejší místní chloubu. Najdete zde dokonce kavárnu s interiérem tramvaje a stejnojmenný časopis. Možná si položíte otázku, jestli nebylo možné tramvajový provoz vzhledem k likvidaci hraničních zábor v roce 2007 obnovit? Bohužel nebylo. Důvodů je více, ale k těm nejdůležitějším patří bezpečnost a v případě Hluboké ulice (ulice Gleboka) také příliš strmý sklon ulice i ohyb zatáčky směrem k řece.

Slíbenou tramvaj ale v Těšíně najdete, a to přímo u hraničního Mostu

přátelství. Jedná se o věrnou repliku v životní velikosti s německými nápisy, jež podle původních plánů z Vídeňského archivu vyrobila firma Polmat z Vratislavi. Tramvaj stojí v místech bývalé polské celnice, kde vzniklo moderní infocentrum s vyhlídkovou terasou, odkud se můžete pokochat pohledem nejen na řeku a most, ale také třeba na kavárnu Avion – další legendární místo, které z mapy zmizelo v roce 1939, aby bylo o 71 let později obnoveno.

Města Český Těšín a Cieszyn jsou sice administrativně dvěma městy, ale se společnou historií a s neuvěřitelným geniem loci. Až zase pojedete vlakem kolem a uvidíte na nádraží dvoujazyčný název města, vystupte na pár hodin a projděte se pěšky do Polska a zpátky. Stezka „Po stopách těšínské tramvaje“ je k tomu naprosto ideální. A pokud by vám třeba vyhládko anebo jste dostali chuť na kávu, můžete se posadit v jednom z 18 gastronomických zařízení, která mají v menu dobroty s názvy inspirovanými těšínskou tramvají. Na viděnou v Těšíně!

(Článek vznikl ve spolupráci s Polskou turistickou organizací) •

Tramvaj stojí v místech bývalé polské celnice, kde vzniklo moderní infocentrum s vyhlídkovou terasou.

Tram next to the former Polish border post – now a modern info centre with a lookout platform.

Still, you can see the historical tram right next to the Friendship Bridge. It is a true copy of the original tram with signs in German. It was made by the Wrocław-based company Polmat using the original plans from the Vienna archive. It is located at the site of the former Polish border point, now a modern information centre with a lookout platform which offers a lovely view of the river, the bridge, or the famous Café Avion – another iconic place erased from the map in 1939 and renewed 71 years later.

Although Český Těšín and Cieszyn are now two separate towns in two countries, they share a common history and remarkable genius loci. Next time your train stops at the station with bilingual signs, get off the train and take a walk to Poland and back. The Cieszyn Tram Walk is an ideal route. And if you get hungry on the way, you can stop for a meal or a cup of coffee in any of the 18 facilities of the Culinary Tram Walk. See you soon in Těšín!

(Written in collaboration with the Polish Tourism Organisation) •

Jeden den nestačí!

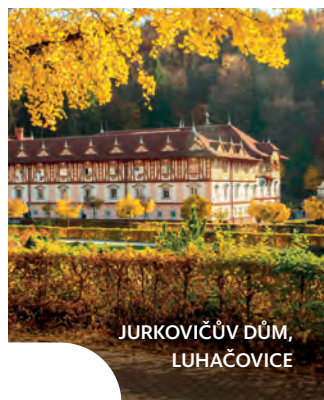
Aquapalace Hotel Prague ****

Ideální podzim?

Architektura, příroda a odpočinek

Vydejte se po stopách jednoho z neoriginálnějších architektů Dušana Samo Jurkoviče. Muže, jenž se narodil na Slovensku, ale svými mimořádnými stavbami ve stylu lidové secese zásadně ovlivnil několik míst v Česku. Jeho stavby najdete nejen na Valašsku, ale i v Luhačovicích.

CZ Tam, kam se jezdí za odpočinkem, zanechal Jurkovič nezaměnitelný rukopis. Při procházce městem narazíte na jeho stopy všude.

Nejnápadnější stavbou je Jurkovičův dům – secesní perla dodnes slouží jako lázeňský dům a patří k nejfotografovanějším místům města. Z kolonády projdete parkem až ke Slunečním lázním a nenechte si ujít ani další jeho stavby – Hudební pavilon, Chaloupku, Jestřábí nebo vily Vlastimila a Valaška.

Jurkovič citelně ovlivnil i valašskou krajinu. K Pustevnám neodmyslitelně patří Maměnka a Libušín. Dřevěné útulny s bohatou výzdobou a symbolikou vycházejí z valašských lidových tradic. V Rožnově pod Radhoštěm najdete i Jurkovičovu rozhlednu.

Valašsko a Luhačovice představují ideální kombinaci pohybu, odpočinku a objevování jedinečné architektury. Jurkovičovy stavby vám budou dělat společnost jako tiché svědectví o tom, že architektura může být hluboce lidská, léčivá a harmonická – stejně jako krajina, ze které vzešla. •

Ideal Autumn? Architecture, Nature, Relaxation

Join us on a trip mapping the work of an exceptionally innovative and imaginative architect – Dušan Samo Jurkovič. Jurkovič was born in Slovakia, but most of his distinctive architecture shaped the character of several places in Czechia.

EN His signature style is notably present in the region of Wallachia and in the town of Luhačovice, nowadays popular holiday destinations. When taking a pleasant walk in Luhačovice, you cannot overlook the Jurkovič House – the Art Nouveau spa and hotel, one of the most frequently photographed sites in the town. Go on to admire the Colonnade, the Sunshine Spa, the Music Pavillion, or the villas Chaloupka, Jestřábí, Vlastimila, and Valaška.

But Jurkovič also worked in open landscape. The wooden lodges Maměnka and Libušín in the mountain pass of Pustevny are inspired by Wallachian folk art, and so is the Jurkovič Tower in Rožnov pod Radhoštěm.

Luhačovice and the region of Wallachia offer a perfect combination of sport, relaxation, and sightseeing. Jurkovič's structures will be your silent guides to remind you that architecture can be deeply human, healing, and harmonic, just as the countryside from which it arose. •

Darujte

ZÁŽITEK

St

AUGUSTINIÁNSKÝ DŮM

★★★★S

Wellness & spa hotel
Augustiniánský dům **s**

Luhačovice | www.augustian.cz
+420 577 113 666

LAKOVANÝ KOUPELNOVÝ NÁBYTEK KERALA:

Elegantní řešení s důrazem na detail

TEXT A FOTO: SAPHO

Moderní koupelna by měla být nejen funkční, ale i esteticky působivá. Kolekce koupelnového nábytku Kerala je navržena s ohledem na potřeby současného bydlení a přináší do prostoru svěží eleganci i praktičnost.

52

ADVERTORIAL

MINIMALISTICKÝ STYL
DOPLŇUJE BOHATÝ
VÝBĚR MATNÝCH BAREV

CZ Nabízí čistý design, praktické využití prostoru a kvalitní provedení, které obstojí i ve vlhkém prostředí. Pokud hledáte promyšlený nábytek do koupelny, který kombinuje styl a praktičnost, Kerala vás rozhodně zaujme.

DESIGN, KTERÝ SI ZAPAMATUJETE

Kerala působí svěže a moderně už na první pohled. Její zaoblené boky a čela zásuvek vytvářejí příjemně měkký dojem a odlišují tuto sérii od běžného koupelnového nábytku. Minimalistický styl podtrhují matné povrchy desek Rockstone v elegantní bílé barvě nebo PREMIO z odolného vysokotlakého laminátu v barvě černé. Nábytek je navržen pro umyvadla na postavení, což přináší větší variabilitu v uspořádání i moderní vzhled. Oceníte také bezúchytkové provedení zásuvek s tichým a plynulým dovíráním, komfort, který jistě uvítáte každé ráno i večer.

VARIABILITA, KTERÁ SE PŘIZPŮSOBÍ KAŽDÉ KOUPELNĚ

Série Kerala nabízí čtyři různé šířky skříněk (80, 100, 120 a 140 cm), takže si snadno vyberete tu správnou variantu i pro menší koupelnu, nebo naopak pro

prostorný interiér. Umyvadlo lze libovolně umístit po celé šířce skříňky, což dává volnost v rozvržení podle potřeb uživatelů. K sestavě lze navíc doplnit vysokou dvířkovou skříňku ve stejném designu, čímž získáte další úložný prostor bez narušení vizuálního dojmu.

STYLOVÁ VOLBA PRO KAŽDODENNÍ POHODLÍ

Série Kerala je ideální volbou pro ty, kteří hledají stylový a funkční koupelnový nábytek s důrazem na detail. Kerala vnese do koupelen lehkost, styl a promyšlenost, a to ocení i nejnáročnější zákazníci. •

český koupelnový nábytek

série KERALA

moderní barvy

SAPHO

jedinečný styl pro Vás

PODZIMNÍ TOULKY SKALNÍMI MĚSTY

Hruboskalko, Prachovské skály,
Maloskalsko a Příhrazské skály

SKALNIMESTA.CZ

skalní města
České republiky

 REGION
LIBEREC

Na Dvojce si vyberete

Pokud nechcete jen poslouchat, ale i něco se dozvědět, naladte si Dvojku. Zajímavé rozhovory, dokumenty, talkshow nebo audioknihy.

91.2 FM

dab+
Více rádia

dvojka.rozhlas.cz

The Saturn Revue: Světový vesmírný kabaret v Praze

Jak by asi vypadal Cotton Club ve vesmíru? Co se stane, když se burleska potká s kosmem, akrobacie s jazzem a fantazie s realitou? Na podzim přistává v Praze show, jakou Evropa dosud nezažila.

CZ Unikátním kruhovém sále Nové Spirály na Výstavišti se odehraje výpravné představení, které vás vtáhne do jiné dimenze. Tanečnice a tanečníci, živý big band Cotatcha Orchestra, zpěváci a hvězdní hosté

↓ **NEVINNÁ KRÁSKA JASMÍNA
HOUF A AKROBAT MICHEL
TANGE VAN LEEUWEN /**

**INNOCENT BEAUTY JASMÍNA
HOUF AND ACROBAT MICHEL
TANGE VAN LEEUWEN**

z USA, Belgie i Velké Británie – to je jen ochutnávka toho, co vás čeká. Elegantní krásky ve stylu art deco, světoví i čeští performeři a akrobaté vás provedou dechberoucím večerem, na který jen tak nezapomenete. Vystoupení se odehrává ve 360°, kolem vás, nad vámi a s vámi. Každý detail, od kostýmů až po světelný design, je součástí pečlivě vytvořené vesmírné iluze.

Od prvního kroku do Nové Spirály až po závěrečný záblesk reflektorů vás čeká večer, který si pohrává s vaší fantazií. The Saturn Revue není jen show, je to zážitek. Sen, ze kterého se nechcete probudit. Připoutejte se. Startujeme. Vstupenky k zakoupení na www.novaspirala.cz. •

56

ADVERTORIAL

The Saturn Revue: International cosmic cabaret in Prague

TEXT: Výstaviště Praha
FOTO: Václav Jirásek

EN In the unique, circular hall called the Nová Spirála at the Exhibition Grounds this show will take you to another dimension. Dancers, the live big band Cotatcha Orchestra, singers and star guests from the US, Belgium and the UK – that's just a taste of what awaits

What would the Cotton Club look like inspace? What happens when burlesque meets space travel, acrobats encounter jazz, and imagination bumps up against reality? This autumn, a show will launch in Prague, the like of which Europe has never seen.

you here. Elegant art deco beauties, Czech and international performers and breathtaking acrobats will accompany you throughout an evening you will long remember. The show takes places in a 360° circle all around you, above you and with you.

The Saturn Revue isn't just a show, it's an experience. It's a dream you won't want to wake from. So strap in and off we go. Tickets can be purchased at www.novaspirala.cz. •

No.1
V EVROPĚ*
NIKOTINOVÝ SÁČEK

VELO NIKOTINOVÉ SÁČKY
DORAZ DO CÍLE
BEZ NEUSTÁLÉ CHUTI
NA KOUŘEVÍ

URČENO
PRO DOSPĚLÉ

* Na základě odhadovaného maloobchodního podílu VELO na prodeji nikotinových sáčků měřeného na klíčových trzích v Evropě: Švédsku, Dánsku, Spojeném království, Polsku a Švýcarsku k červnu 2025.

PŘEJDI NA VELO

TENTO VÝROBEK OBSAHUJE NIKOTIN, KTERÝ JE VYSOCE NÁVYKOVOU LÁTKOU

Vždy jsem si šel za svým snem

Petr Maláč, se kterým se můžete setkávat jako se strojvedoucím na našich mezinárodních linkách, je ukázkovým příkladem toho, jak si člověk díky cílevědomému postoji může splnit své sny.

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: archiv Petra Maláče

I Have Always Followed my Dream

Petr Maláč might be the driver of your train on one of our international lines. He is a perfect example of how strong purpose and perseverance can make your dreams come true.

58

PŘEDSTAVUJEME

EN Petr's path to the cab of our black-and-orange trains developed rather naturally. It was inspired by his family tradition. It was his childhood dream, which he began to fulfil by studying at the Technology and Transportation School in Ostrava. Petr was inspired by his father, who still works at the railways. "I got to Leo Express thanks to my colleague who worked there. Before that, I had worked as a train driver for another company. I drove cargo trains, but I wanted to try passenger trains. So, when the vacancy appeared, I went for it," he recalls his beginnings.

Many people who work on the rails tell you that their work is their hobby. Peter is no exception – the work of a train driver is more than just a job. "It simply has to be your hobby.

CZ Petrova cesta do kabiny černo-oranžového vlaku byla přirozená, inspirovala ho totiž rodinná tradice. Sen se zrodil už v dětství, jeho realizace pak začala studiem na Střední škole technické a dopravní v Ostravě. Nemalý vliv na Petrovo rozhodování měl jeho otec, který sám dodnes na železnici pracuje. „K práci v Leo Express jsem se dostal díky kolegovi, který tam už pracoval. Předtím jsem byl strojvedoucím v jiné společnosti, řídil jsem nákladní vlaky, ale chtěl jsem zkusit osobní dopravu. Když se otevřelo místo, šel jsem do toho,“ vzpomíná Petr na své profesní začátky.

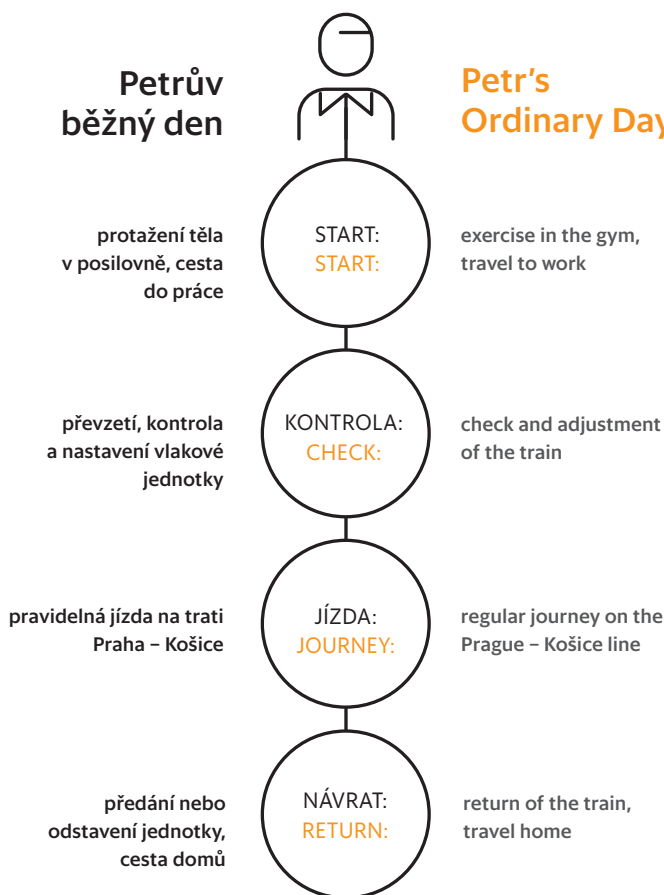
Od lidí pracujících na železnici často uslyšíte, že je jim práce zároveň největším koníčkem. A Petr není výjimkou – práce strojvedoucího je podle jeho slov víc než jen povolání. „To se jednoduše musí brát jako koníček. Musí to být vášně,“ usmívá se. A jedním dechem dodává, co ho ani po letech strávených ve strojvůdcovské kabině nepřestává bavit: „Nejkrásnější na mé práci jsou ty výhledy – východy a západy slunce, pohled na Tatry. Je to jedinečný zážitek.“ Jeho nejoblíbenějším úsekem na trati mezi Prahou a Košicemi je úsek poblíž stanice Štrba. „Když jedu od Popradu, vyjedu z oblouku a před sebou vidím Tatry, je to nádherná,“ rozplývá se.

Ačkoli má práce strojvedoucího své kouzlo, není bez výzev: „Nejtěžší je udržet stoprocentní soustředěnost. Musíte sledovat nespočet aspektů – návěstidla, zabezpečovače, samotnou jízdu vlaku a taky dávat pozor, jestli na trati není něco, co by tam nemělo být.“ Petr také vysvětluje, že zatímco třeba pilot může svou práci alespoň částečně svěřit autopilotovi, na železnici i přes rostoucí využití moderních technologií, jako je třeba automatická regulace rychlosti (lidově tempomat), je zodpovědnost stále na strojvedoucím. Mimochodem – víte, podle čeho se prý pozná dobrý strojvedoucí? „U dobrého cestující →

Petrův běžný den

Petr's Ordinary Day

59
INTRODUCTION

There must be a strong passion,“ he smiles. And he goes on speaking about the things he will never stop enjoying: “The best thing about this job is the marvellous views – the sunrises and sunsets, the landscape of the Tatras. It is unparalleled.” His favourite part of the route between Prague and Košice is the section near Štrba. “When you go from Poprad, you take the curve, and then the view of the Tatras opens before you, that is breathtaking!”

Delightful as the work might be, it is also challenging. “The hardest thing is to keep fully focused. You have to follow a number of things – the signals, the protection systems, the railways themselves, you have to make sure there is nothing on the line that should not be there.” Petr also explains that while pilots →

CZ → hned nepoznají, jestli vlak jede, nebo stojí," říká s troškou nadsázky Petr.

„Naše soupravy jsou lehké a díky tomu rychlé a svižné. Oproti klasickým soupravám tak máme výhodu, že se rychleji rozejdeme a můžeme častěji zastavit," pochvaluje si Petr. A vyzdvihuje také ostatní aspekty práce pro Leo Express – zejména pohodlné zázemí a skvělé kolegy.

Petr věří, že každý by si měl plnit své sny. Tedy být cílevědomý a jít si za svým. „Když někdo chce být strojvedoucím, ať to zkusí. Není to pro každého, ale kdo si to vyzkouší, získá cennou zkušenost," dodává s tím, že on sám si svůj sen splnil. I nadále ale hledí dopředu: „Těším se na to, jak se bude Leo Express v budoucnu rozvíjet a že se třeba časem svezu i jinou soupravou a do nových destinací."

Železnice je pro Petra největším, nikoli však jediným koníčkem. Velkou vášní je pro něj sport, konkrétně florbal, kterému se aktivně věnuje už 17 let. Většinu své hráčské, konkrétně gólmanské, kariéry prožil v Havířově, Ostravě a v extraligových Vítkovicích. A s těmito kluby dosáhl řady úspěchů, za které podle svých slov vděčí i soustavné podpoře své maminky. Extraligu by už dnes Petr s prací nejspíš neskloubil, vidat ho tak můžete v nižších soutěžích na soupiskách týmů z Horní Suché a Havířova. •

60
PŘEDSTAVUJEME

EN → can partly rely on their autopilots, the responsibility for the train is fully in the hands of the driver, despite all the advancements in modern technologies, such as the automatic speed control. By the way – did you know what makes a good train driver? "If the driver is really competent, the passengers cannot tell whether the train is standing or moving," smiles Petr.

"Our trains are light, which makes them fast and nimble. Unlike ordinary trains, we can control our speed easier, which lets us stop more often," says Petr. He also appreciates other aspects of working for Leo Express – convenience and the excellent team.

Petr believes that people should follow their dreams – be determined. "If you want to be a train driver, just go for it. It is not a job for anybody, but if you try it, the experience is priceless," he says. Even though he has fulfilled his dream, there is still a lot to expect: "I want to see Leo Express develop,

I might drive new types of trains, or see new destinations."

Trains are not the only hobby Petr has. He loves sports, mainly floorball. He has been a floorball goal keeper for 17 years – in Havířov, Ostrava, and he even played the highest league with Vítkovice. He says that the many awards that he has won with the teams are largely the work of his mother who supported him. His work no longer allows him to play at the top level, but you can still see his name in the lineups of the Horní Suchá or Havířov teams. •

Mami, letos už pro tebe dárek mám!

Objevte kouzlo
léčebných pobytů
a procedur.

www.llb.cz
/darkove-poukazy

www.ltnb.cz
/darkove-poukazy

HRADECKO

TEXT A FOTO: Destinační
společnost Hradecko
www.hradecko.cz

CZ Poznejte Hradec Králové a oblast Hradecko, kde se snoubí historie, příroda a jedinečná atmosféra, která vás pohltí. Každý den tu na vás čekají nové zážitky – od klidných procházek zelení po kulturní akce a slavnosti. Vydejte se na Bílou věž s úžasným výhledem, obdivujte architekturu Josefa Gočára či navštivte zámky a muzea. Region nabízí cyklotrasy, parky i lesy a pestré možnosti pro jednotlivce, páry i rodiny. •

Hradec Králové Region

EN Explore the Hradec Králové Region where history mingles with admirable nature, creating matchless atmosphere. Every day is filled

with experiences – from peaceful walks in parks to cultural events and festivals. Climb up the White Tower to enjoy the breathtaking view, admire the architecture by Josef Gočár, or visit palaces and museums. There are cycling paths, parks and woods, and many opportunities for individuals, couples, and families. •

62

ADVERTORIAL

Zažijte advent na Hradecku

CZ Nechte se unést kouzlem Vánoc v srdci Hradce Králové. Čekají na vás adventní trhy v historickém centru, vůně svařeného vína a perníčků, bruslení na kluzišti, stánky s řemeslnými výrobky a výstup na Bílou věž s dechberoucím výhledem na celé rozsvícené město. Kouzelnou atmosféru doplní komentované procházky, které přiblíží historii i vánoční tradice. Na Hradecku navštivte svátečně vyzdobené zámky Hrádek u Nechanic a Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou nebo muzeum v Třeběchovicích s proslulým Proboštovým betlémem. •

Hradecko

Advent in the Region

EN Enjoy the magic of Christmas at advent markets in the historical centre of Hradec Králové with the smell of mulled wine and gingerbread, with ice-rinks and handmade goods, and with marvellous views of the city lights from the White Tower. Guided tours will acquaint you with the history and traditions of the town. You can also enjoy the Christmas atmosphere at

chateaus in the region – Hrádek u Nechanic or Karlova Koruna in Chlumec nad Cidlinou, or visit the museum in Třeběchovice with its famous nativity scene. •

Adventní tradice ze světa: mrkev v botách i zloději klobás

Zatímco v Česku zapalujeme svíčky na adventním věnci, pečeme perníčky a netrpělivě odpočítáváme dny do Štědrého dne, v jiných zemích mají zcela odlišné předvánoční zvyky. Pojďme se podívat na evropské adventní tradice, které i přes svoji jinakost spojují.

TEXT: Bibiana Munková

FOTO: Shutterstock.com

CZ A ů budete nakupovat adventní kalendář, usrkávat svařák u stánku na náměstí nebo s dětmi pilovat básničky před návštěvou mikulášské družiny, připomeňte si, že o pár desítek kilometrů dál mohou vánoční tradice vypadat trochu jinak. A pokud byste se vypravili ještě o nějakou stovku kilometrů dál, byli byste překvapeni, jak odlišně se lidé připravují na příchod Vánoc. Společné ale mají tyto tradice jedno: snahu projasnit jinak temný čas zimního slunovratu a naplnit ho nadějí a veselím.

NĚMECKO: ADVENTNÍ KALENĎÁŘ A KOUZLO TRADIČNÍCH TRHŮ

Co možná nevíte, byt je to s ohledem na historické souvislosti nabitější, je to, že mnoho u nás oblíbených vánočních tradic má →

Advent Traditions: Carrot in Shoes and Sausage Thief

When lighting candles on the Christmas wreath or baking gingerbread, do we ever realize how curiously varied the advent traditions are in different countries? Let us look at the traditions related to advent in different corners of Europe. Despite their diversity, they still have something in common.

EN When we buy an advent calendar, sip mulled wine in the square, or teach our children poems for St Nicolas, we rarely think of how different the advent traditions might be just a few hundred kilometres away. Still, they all have something in common: the effort to brighten up the dark days before the winter solstice, and fill them with hope and joy.

GERMANY: ADVENT CALENDAR AND MAGICAL MARKETS

Many of the advent traditions that Czechs cherish as their own actually come from Germany. Given the history of the nations and the proximity of the countries, it is hardly surprising. For instance, the advent calendar evolved from a 19th century religious routine. Every day, children would

write down one verse from the Bible or select a picture. Later it gradually developed into the chocolate surprise board we know today. The green advent wreath with four candles was invented by evangelical pastor Johann Hinrich Wichern who wanted to make the waiting for Christmas easier to bear for children. Germany also has a very long tradition of →

CZ → svůj původ v sousedním Německu. Jednou z nich je adventní kalendář, který vznikl už v 19. století. Původně šlo o náboženský zvyk, kdy si děti každý den připomínaly verš z Bible nebo si lepily obrázky. Teprve později se z kalendáře stala sladká záležitost, jak ji známe dnes. Dalším silným symbolem je adventní věnec se čtyřmi svíčkami. Ten vymyslel evangelický pastor Johann Hinrich Wichern, který chtěl dětem zpříjemnit čekání na vánoční svátky. Kromě těchto domácích rituálů hrají v Německu velkou roli také vánoční trhy. Například ten u nás nejoblíbenější – drážďanský – má historii sahající až do roku 1434. Svažené víno, pečené kaštany a vůně perníku k nim neodmyslitelně patří.

RAKOUSKO: KDYŽ ULICEMI OBCHÁZEJÍ DÉMONI

V sousedním Rakousku se advent neobejde bez postavy Krampuse.

EN → Christmas markets. The history of the popular market in Dresden reaches back to 1434. That is nearly six centuries of mulled wine, roasted chestnuts, and gingerbread.

AUSTRIA: DEMONS IN THE STREETS

Our Austrian neighbours cannot imagine the advent without the scary character of Krampus. The horned hairy creature with heavy chains and a ghastly mask accompanies St Nicholas on 5 December. Together they walk the streets, but while St Nicholas gives presents to all good children, Krampus is there to punish the naughty ones. All over the country, men in masks gather at so called Krampuslaufs. They run through the streets rattling their chains and scaring bystanders. The popular tradition stemming from pagan rituals is also kept in some parts of Germany, and recently has been adopted in several Czech towns.

SWEDEN: ST LUCY AND LIGHT IN DARKNESS

Sweden keeps one of the most poetic advent traditions – the day of St Lucy on 13 December. Girls dress in white gowns. On their heads, they wear crowns with candles, which symbolises the light in the middle of the long Nordic night. Groups of Lucys walk through the streets singing songs and giving out traditional saffron pastry called lussekatter. The tradition builds both on the Catholic faith, and the old Nordic celebration of the winter solstice. In present-day Sweden, it officially marks the beginning of the Christmas season.

NETHERLANDS: SINTERKLAAS AND SHOES WITH CARROTS

Just like Czech children, Dutch kids receive presents already in early December. While in Czechia, St Nicholas walks from door to door accompanied by devils and angels, on the Dutch festival of Sinterklaas, St Nicholas arrives on a steamboat from Spain, and people all over the country welcome him with joyful parades. Children leave a shoe full of carrots next to the fireplace or on the windowsill for St Nicholas to feed his horse. In the morning, they find the shoe full of sweets and small presents. Sinterklaas is accompanied by the character of Zwarte Piet (Black Peter), which has roused some debate about racial stereotypes in the recent years.

Tento rohatý, chlupatý tvor s řetězy a strašidelnou maskou se objevuje večer 5. prosince, kdy doprovází svatého Mikuláše. Zatímco Mikuláš obdarovává hodné děti, Krampus podobně jako tuzemští čerti trestá ty zlobivé. Po celé zemi se konají tzv. Krampuslaufy – průvody mužů v děsivých kostýmech, kteří straší přihlížející a chraští řetězy. Pro místní jde o oblíbenou tradici s kořeny v pohanských rituálech. Tato tradice je živá i v některých částech Německa a v posledních letech se s „krampusáckými“ průvody můžete setkat i v některých našich městech.

ŠVÉDSKO: SVĚTLO V TEMNOTĚ SVATÉ LUCIE

Ve Švédsku se během adventu slaví jeden z nejpoetičtějších svátků – svátek svaté Lucie 13. prosince. Dívky oblékají bílá roucha a na hlavách nosí koruny se svíčkami, symbolizující světlo uprostřed

dlouhé severské noci. Průvody Lucii zpívají tradiční písně a rozdávají šafránové pečivo „lussekatter“. Tento svátek, který má kořeny jak v katolické tradici, tak ve staroseverských oslavách zimního slunovratu, je ve Švédsku považován za oficiální začátek vánoční sezony.

NIZOZEMSKO: SINTERKLAAS A BOTY S MRKVÍ

Stejně jako české se i nizozemské děti mohou na drobné dárky těšit už na začátku prosince. Ve stejný den, kdy naše domácnosti obchází Mikuláš s čerty a anděly, se v Nizozemsku slaví Sinterklaas. Svatý Mikuláš připlouvá každoročně parníkem ze Španělska a po celé zemi ho vítají slavnostní průvody. Děti mu na noc nechávají u krbu nebo na parapetu botu s mrkví pro jeho koně. Ráno pak najdou v botě sladkosti a drobné dárky. Sinterklaase doprovází postava Zwarte Piet (Černý Petr), což v posledních letech vyvolává debaty o rasových stereotypy.

ISLAND: TŘINÁCT SKŘÍTKŮ A BRAMBORA ZA ZLOBENÍ

Na Islandu se advent nese ve znamení třinácti vánočních skřítků – takzvaných „Jólasveinar“. Každý večer od 12. do 24. prosince přichází jeden z nich a nechává dětem v botě dárek. Hodné děti najdou pamlsky, zlobivé bramboru. Každý skřítek má své jméno a specifickou povahu – jeden třeba ujídá skyr, další krade klobásy, jiný bouchá dveřmi... Být na Islandu dítětem by si ale mnohý z nás rozmyslel. Součástí tamních adventních tradic je i strašení Grýlou. Tato obryně, mimochodem matka oněch třinácti skřítků, podle pověsti o Vánocích odnáší zlobivé děti, aby je uvařila v kotli. Úsměv většině dětí nevykouzlí ani představa obrovské vánoční kočky „Jólaakötturinn“, která sežere každého, →

ICELAND: THIRTEEN GNOMES WITH POTATOES FOR NASTY KIDS

In Iceland, the advent is the time of thirteen Christmas gnomes called „Jólasveinar“. From 12 to 24 December, the gnomes take turns at night to leave kids some presents in their shoes. Good children usually find sweets, while nasty ones get potatoes. Every gnome has his name and specific habits – one eats skyr, one steals sausages, one slams doors... But there are downsides to this tradition. The mother of the thirteen gnomes, the troll named Grýla, is said to snatch naughty children to boil them in a cauldron. It is just as scary as the giant Christmas cat called „Jólaakötturinn“ which eats all people who do not get any new piece of clothing for →

kdo nedostal nový kus oblečení. Na druhou stranu – v které jiné zemi zaslechnete u vánočního stromku radostné volání „Hurá, měkouši!“?

ITÁLIE: DEVĚT DNÍ HUDBY A ŽIVÉ BETLÉMY

V Itálii začíná vánoční atmosféra 16. prosince, kdy se zpívá tzv. „Novena“ – devítidenní cyklus modliteb a koled, který připomíná cestu Marie a Josefa do Betléma. V některých městech a vesnicích se vytvářejí živé betlémy („presepi viventi“), kdy místní v kostýmech

představují biblické postavy. Tradice je silná zejména v Neapoli, kde má výroba betlémů dlouhou historii. Italské děti dostávají dárky až na Tři krále (6. ledna); tehdy je navštěvuje čarodějnice Befana – postava s kořeny v římské mytologii.

ŠPANĚLSKO: CAGANER, LOSOVÁNÍ I KOHOUTÍ MŠE

Ve Španělsku advent vrcholí dvěma událostmi. První je slavné losování vánoční loterie „El Gordo“ 22. prosince – sledují ho miliony lidí, protože výhry jsou rekordní. Druhou zvláštností je postavička „El Caganer“, kterou Katalánci dávají do betlémů. Jedná se o mužíka, který si zrovna ulevuje – symbol plodnosti, lidskosti a úrody. Na Štědrý večer pak mnozí Španělé míří na půlnoční „Misa del Gallo“ – Kohoutí mši.

Advent je obdobím tiché radosti, očekávání, ale i řady folklorních a náboženských tradic. Ať už věříte na Krampuse, Lucii, Sinterklaase, nebo skřítky z Islandu, jedno je jisté – čekání na Vánoce může být stejně krásné jako samotné svátky. •

68

INSPIRACE

Christmas. Horrible as it might sound, in what other country can you see children so happy when they get a soft present?

ITALY: NINE DAYS OF MUSIC AND NATIVITY SCENES

The Italian Christmas season begins on 16 December with the singing of so called “Novena” – a nine-day cycle of prayers and carols which represents the journey of Virgin Mary and St Joseph to Bethlehem. In some regions, it is very popular to meet for “presepi viventi” where people dress in costumes to represent biblical figures and enact the scene of Jesus’s birth. This tradition is particularly strong and long around Naples. Italian children have to wait for their presents until the Epiphany (6 January), when the witch Befana comes to their house. The character derives from the ancient Roman mythology.

SPAIN: CAGANER, LOTTERY, AND ROOSTER MASS

The advent in Spain has two highlights. The first is the Christmas lottery “El Gordo” on 22 December. Millions of people watch it to see who gets the fabulous stake.

The other is the traditional “Misa del Gallo” – Rooster Mass, served at midnight on Christmas Day. In Catalonia, nativity scenes feature a very odd character. “El Caganer” is a pooping man who symbolises fertility, human nature, and rich harvest.

Advent is a time of silent joy, anticipation, and numerous folk and religious traditions. Whether you believe in Krampus, Saint Lucy, Sinterklaas, or Christmas gnomes, one thing is certain – waiting for Christmas can be just as beautiful as the festival itself. •

VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA

Od pravěku až po současnost
From prehistory to the present

Tisíce exponátů v jedinečných prostorách
Thousands of exhibits in unique premises

Navštivte naše další muzea a památníky
Visit our other museums and memorials

www.vhu.cz

ARMÁDNÍ
MUZEUM
ŽIŽKOV

ARMY MUSEUM
PRAGUE

VSTUP VOLNÝ / ADMISSION FREE

Zažijte pravou vánoční atmosféru v Českých Budějovicích

Adventní trhy 18. 11. 2025–6. 1. 2026

www.budejce.cz

Načerpejte zdraví a novou energii z podhůří Jeseníků

TEXT A FOTO: Royal Spa

Objevte místo, kde se snoubí léčivá síla přírody s odpočinkem. V Lázních Velké Losiny se ponoříte do termální vody, která vyvěrá z hlubin země a nese s sebou stovky let starou léčivou sílu.

CZ S tradicí od roku 1562 patří k nejstarším lázním v Česku. Pět termálních pramenů tu pomáhá uzdravovat tělo i mysl.

Největším pokladem je sírná voda o teplotě 36 °C, prospěšná při bolestech pohybového aparátu, po operacích, kožních či neurologických potížích.

Dominantou areálu je nově zrekonstruovaný termální bazén Eliška, který v sobě spojuje léčivou vodu z pramene Žerotín a moderní design.

Velké Losiny neposkytují jen léčbu – ale i zážitky. Je to místo, kde se zhluboka nadechnete, zpomalíte a znovu objevíte energii. Procházky parkem, lázeňské procedury a jesenícká příroda vám pomohou zpomalit a znovu načerpat sílu.

Přijďte a zažijte sílu přírody, která léčí. •

70

ADVERTORIAL

Recharge and Rejuvenate in the Foothills of Jeseníky

Discover the land where you can absorb the healing power of nature – Velké Losiny. Immerse yourself in thermal water springing from the depths of the earth, and yield to the healing power tested by centuries.

EN One of the oldest spa resorts in the country with its five thermal sources has helped restore the body and mind since 1562.

Sulphur water of 36°C is the main highlight. It assists the healing process after motor issues, surgeries, and skin or nervous issues.

The newly rebuilt thermal pool Eliška combines the tradition of the healing water from the Žerotín source with modern design.

Velké Losiny is not only about therapy. It is an experience. It lets you slow down, take a new breath, and rediscover your inner energy. Walks in the parks, gentle balneotherapy, and the nature of Jeseníky will make you recharge and rejuvenate.

Come and explore the power of natural healing. •

10
2015 • 2025

TERMÁLY
LOSINY

HŘEJIVÉ SRDCE JESENÍKŮ

UNIKÁTNÍ TERMÁLNÍ PARK V ČR

9 BAZÉNŮ NAPOUŠTĚNÝCH PŘÍRODNÍ TERMÁLNÍ VODOU

Každoročně přivítá přes 200 000 návštěvníků, kteří zde nacházejí spojení s přírodou i blahodárné účinky termálních vod.

Devět vnitřních i venkovních bazénů, moderní saunový svět se čtyřmi typy saun a pestré vodní atrakce. Nechte se hýčkat pod rukami profesionálních indonéských masérek.

Naše speciální programy přináší každý týden pestrou nabídku výhod, slev a tématických dnů. Těšit se můžete na akční nabídku výhod pro jednotlivé skupiny návštěvníků.

Ať už hledáte relaxaci nebo zábavu,
TERMÁLY LOSINY jsou ideální volbou.

www.termaly-losiny.cz

Člen skupiny
ROYAL SPA
LÁZEŇSKÉ HOTELY

LUHAČOVICE
VELKÉ LOSINY
MARIÁNSKÉ LÁZNĚ
OSTROŽSKÁ NOVÁ VES

Click to Pay – pohodlné placení online bez zdržování

TEXT A FOTO: Mastercard

**BEZ HESEL
BEZ VYPLŇOVÁNÍ KONTAKTNÍCH ÚDAJŮ
BEZ OPAKOVANÉHO ZADÁVÁNÍ ČÍSLA KARTY**

Placení přes internet může být snadné. Click to Pay je nová, rychlá a bezpečná metoda, jak zaplatit online kartou – bez zbytečného zdržování. Díky jednomu platebnímu profilu máte všechny své platební karty přehledně a bezpečně uložené na jednom místě.

72

ADVERTORIAL

CZ Už si nemusíte pamatovat hesla nebo znovu zadávat údaje z karty pokaždé, když něco objednáváte. Stačí pár kliknutí – a je zaplacené.

JAK NA TO?

1. ZAREGISTRUJTE SE:

Službu Click to Pay si můžete aktivovat v mobilní aplikaci vaší banky. Podporují ji např. ČSOB, Air Bank, Fio banka, Raiffeisenbank nebo Twisto.

Pokud ji vaše banka zatím nenabízí, nezoufejte – službu lze jednoduše aktivovat při placení u obchodníka, který Click to Pay podporuje. Stačí si Click to Pay zvolit jako způsob platby a systém vás sám provede aktivací.

2. PŘI PLACENÍ HLEDEJTE LOGO CLICK TO PAY:

Jakmile budete nakupovat online, jednoduše zvolte Click to Pay jako způsob platby.

3. HOTOVO:

Platíte rychle, jednoduše a bezpečně – bez zdržení, bez stresu, bez kompromisů. •

Odměnu 50 leo kreditů za platbu s Mastercard® Click to Pay

HURÁ DOMŮ NA VÁNOCE ♥
KOUPIŤ JÍZDENKU TEĎ!!!

získáte za jízdenky

s odjezdem

do března 2026

leo express
JEDEME NAČAS

DOSTALA JSEM
ODMĚNU 50 LEO KREDITŮ
NA KÁVU

NEBO
DALŠÍ
JÍZDENKU

Více o akci:

Naše nohy si zaslouží péči

Nohy nás nesou celým životem, proto bychom jim měli věnovat láskyplnou pozornost a péči. Rizika křečových žil je lepší odhalit včas, jsou pak snáze léčitelná. O zdravé a pěkné nohy se lidem už 30 let stará primář Žilní kliniky MUDr. Ota Schütz.

74

ADVERTORIAL

TEXT: Žilní klinika

FOTO: Žilní klinika

www.zilniklinika.cz

CZ Naše klinika získala v roce 2021 Ocenění Českých 100 nejlepších i díky tomu, že si stále drží svůj vysoký standard. Svědčí o tom i operační program naplněný na 3 měsíce dopředu. Lidé od nás očekávají, že se křečových žil zbaví bezbolestně, s dobrým kosmetickým výsledkem a nebudou muset mít obavy z komplikací, kterými může být zánět žil, bércový vřed nebo plicní embolie.

Na základě zkušeností za pomoci vyšetření barevným duplexním ultra-

zvukem je určen způsob léčby. Vylepšením je laserová katetrizační léčba podle individuálních potřeb pacienta, aby byl výsledek perfektní. Používáme lokální (místní) anestezii, která zaručuje bezbolestnost i po operaci, ale zároveň není pro tělo zatěžující. Dvě hodiny po opuštění sálu je možné odejít domů.

Cílem je ošetřit všechny křečové žíly najednou a zamezit jejich opětovnému výskytu. Doporučujeme podchytit toto onemocnění včas. Při neléčení se žilní problémy zvětšují. Léčba je pak náročnější po stránce časové i finanční.

Jakmile jsou žíly viditelné, vystupující nebo pociťujete nepohodlí v oblasti nohou (i když v některých případech křečové žíly nebolí), neměli byste preventivní prohlídku odkládat. Jediný způsob, jak se křečových žil definitivně zbavit, je operace, v kombinaci s laserem a sklerotizací, nebo lepení žil.

Spolehněte se na špičkovou péči s maximálním zdravotním i kosmetickým efektem. •

tescoma®

Pořádné překvapení

čeká na toho, kdo otevře velkou krabici pod stromečkem a v ní najde celokovový multifunkční robot **PRESIDENT**. Nad ním zajásá každý milovník vaření a především pečení. Stane se novým parťákem v kuchyni, který překvapí silným výkonem a bohatou výbavou.

Kuchyňský robot
PRESIDENT

15 490,-

11 999,-

Dárky vyberete, než dojedete do cíle!

Pokud si každý rok lámete hlavu, co koupit vašim blízkým k Vánocům, vyhněte se stresu a dárky řešte včas. Máme pro vás spoustu inspirace a ta nejlepší zpráva je, že to zvládnete i během vaší cesty vlakem! Přes QR kód nebo na webu [tescoma.cz](https://www.tescoma.cz) najdete nespočet nápadů od drobných dáreků až po opravdu velké dary, máme typy pro každého.

Dárkový průvodce
vám usnadní výběr.

Keramická
forma na
chléb kulatá
DELÍCIA
1-899,-

1 449,-

Pákový
espresso kávovar
PRESIDENT
5-999,-

4 444,-

Akční ceny vybraných položek platí do 31. 1. 2026 nebo do vyprodání zásob.
Akce probíhá pouze v obchodní síti provozované společností TESCO MA s. r. o.

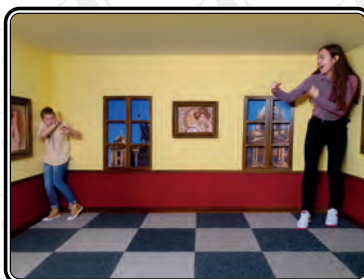
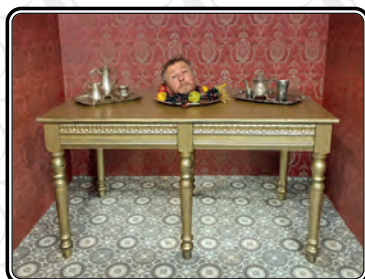
MUZEUM FANTASTICKÝCH ILUZÍ

MUSEUM OF FANTASTIC ILLUSIONS

Nejzábavnější muzeum v Praze!

The funniest museum in Prague!

www.muzeumfantastickychiluzi.cz

